

GAZDASÁGI LAPOK

34. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. Augusztus 22.

Készpénzfizetés mellett

nagyobb, szarvas, illetve jó nagy vadászattal bíró és **6 millió koronáig érő uradalmat** keresek **örök áron való vételre.** Közvetítők kizárva. Szíves ajánlatok e lap kiadóhivatalához kéretnek 993. szám alatt.

A gazdaközönség szíves figyelmébe!

Kiválóan tejelő 40 drb bonyhádi, simmenthali és keresztezett fajú **majorsági tehén, válogatott egyedek,** bérletem megszűnése folytán eladó.

Ugyanott eladó egy 2-2½ éves **telivér bonyhádi** és 2 darab 1-1 éves **simmenthali jó hágóképeségű fajtika.**

17 drb 2-2½ éves bonyhád-simmenthali üsző.

460 drb **válogatott** merinó anyajuh és 17 drb **tenyészkos,** melyből három **friz eredetű.**

Eladó az egész gazdasági holt leltár: Járgány, szeeskavágó, csöves tengeri-daráló, rosta, ezeken kívül mindenféle talajmivelő eszközök és tejgazd. felszerelések.

Megtekinthetők mindennap. Érdeklődőknek pedig szívesen válaszol:

Ungár Ábrahám, Dulháza, u. p. Bátka (Gömör m.), vasút Rimaszécs.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegelőcsőbb foszforsavas munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és trágyája. — Kívánatra szak-tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvák** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repcze-ponyvák**, **nyers és ruggantázott kender-tömlőket**, vízvedreket, vízmentes lótarakokat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

MEGVÉTELRE KERESSEK:

300-400 magyar holdas birtokot, erdős vidéken, csinos urilakkal, közelében bérelhető jó vadászattal.

800-1200 magyar holdas siktekvésű birtokot, fővárostól vasuton 3 órai körzetben, közel vasuti állomáshoz, 7-8 szobás urilakkal.

1500-2000 magyar holdas birtokot, főleg szántóföld, jó lakással és elegendő gazdasági épületekkel.

500 000-1½ millió korona értékű birtokot, minél közelebb a fővároshoz, prima föld, jó épületek, csinos urilak.

Röjtöki BAUER ANTAL

Budapest, VIII., Baross-utca 4.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

János

Brausweller

Szeged. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műóras, főltalálója a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Budapest

utezáiról összegyűjtött

lóhulladék,

dusan fekáliákkal composti-rozva, valamint egyéb minőségű

Cséry-féle természetes (szemét) trágya

legelőcsőbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogént. Őszi vetések alá különösen ajánlható. Részletes felvilágosítással és szaki mertetéssel szolgál:

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Budapest, V., Bálvány-u. 26. sz.

Telefon 31-79.

Telefon 31-79.

Fályzatokhoz csak bizonyítvány-mások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbítatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Földmives iskolát

végzett, 36 éves, kiscsaládu. két évi gyakorlattal, úgy a külső, mint belső gazdasági teendőkben jártas, megfelelő állást keres október 1-re. Állásomat családom viszonyai miatt óhajtom változtatni. Megkeresések e lap kiadóhivatalához 923. sz. a. kéretnek.

Intézői állást

keres egy 40 éves, r. kath. val. l. családos gazdasízt október elsejére, ki az adai földműves iskolát kitünő sikerrel végezte és gyakorlati gazdasízi vizsgát. Nagy gazdaságokban hosszabb ideig mint intéző volt alkalmazva. Szives megkeresések Trombitás István, Tiszaszentimre cizimre küldendők.

A jászberényi

m. kir. földmivesiskolát augusztus hóban több szorgalmas növendék végzi, kik botospánának, magtárosnak vagy kisebb gazdaságok önálló vezetésére, mint megbízható fiatal emberek jóakarattal ajánlhatók. Szives megkereséseket kér a jászberényi m. kir. földmivesiskola igazgatóság.

Nősülés czéljából

ellenőri vagy ispáni állást keres négy évi gyakorlattal bíró, jelenleg is hitbizományi uradalomban felmondatlan állásban levő segédíszit, ki az összes gazdasági és irodai teendőkben tökéletesen jártas, józan, munkaszerető, erélyes. Jeles magyaróvári oklevele van; beszél magyarul, németül szerbül és románul. Állását kineveztetése után 6 hónapra foglalhatná el. Cím a kiadóban 1007. szám alatt.

A komáromi

magy. kir. földmives-iskolát augusztusban több — részben katonakötelezettségének eleget tett — növendék végzi. A végzett növendékek egyszerű, szorgalmas, komoly fiatalemberek, kik nagyobb vagy kisebb birtokra gazdáknak, munkafelügyelőkné stb. a legmelegebben ajánlhatók. Szives megkeresések a komáromi magy. kir. földmives-iskola igazgatóságára címezve kéretnek.

Hirdetmény.

A **nagy-szentmikiósi (Torontál megye) m. kir. földmivesiskolát** a folyó tanévben több olyan kevés igényű, szorgalmas, jó magaviseletű, nőtlen és családosa egyén végzi, kik nagyon alkalmasak arra, hogy valamely uradalomban vagy gazdaságban a bérsgazdai, kulcsári, magtárosi, munkafelügyelői vagy botospáni állást méltóan betöltsék; kisebb gazdaságban önálló állásra is alkalmazhatók s az állást már szeptember hóban elfoglalhatják. E teljesen megbízható egyének felfogadására nézve megkeresésekre készséggel megteszi az ajánlatot a fenti m. kir. földmivesiskola igazgatóságára.

Akadémiát

1904-ben végzett, evangélikus, nőtlen gazdasz (szakíró), állást keres. Neumann Lajos Budapest, VII., Thököly-ut 93.

Egy 43 éves

nős, gyermektelen, intelligens és igen megbízható kertész, aki minden kertészeti szakmában kitünő gyakorlattal bír, megfelelő állást keres, esetleg egy uradalmi kertészetet bérletbe átvész. Beszél magyar, német és tót nyelven. Szives megkereséseket kér Zrim Rezső Muraszombat, Vas megye.

Betöltendő állások.

Gazdasági

összes betöltendő állások közölve vannak a 8 év óta fennálló és minden harmadnap megjelenő Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. József-körút 38.

Kertész

október 1-ére alkalmazást kaphat. Csakis józan életű, szorgalmas egyének alkalmazatnak. Saját magának is kell dolgozni. Fő a kereskedelmi kertészet, a virágkertetés kevésbé. Percenzuális szerződést is kaphat. Jurenák Lajos pta-ujkúti gazdasága, u. p. Pta-Tenyő.

Gazdasági

gyakornoki állás azonnal betöltendő gróf Zichy Ráfáel ur Öméltósága felsőszentiváni hitbizományi uradalmában. Járandóság évi 480 (négy-száz-nyolcvan) korona, szabadlakás, fűtés, világítás és teljes ellátás a mindenkori uradalmi főtisztánál. Csakis róm. kath. vallású oklevéllel bíró, katonakötelezettségüknek eleget tett egyének pályázhatnak. Egy évi próbaszolgálat kötelező. — Folyamódványok gróf Zichy Ráfáel ur Öméltóságához intézve, Kende Béla urad. főintéző czimére Bodakajtor-Felsőszentiván, Fejér m. küldendők.

Latzunási

Báró Sztojánovits Iván ur, Lacsunás, u. p. Nagy-Zsán, Temes megye, gyakornokot azonnali belépés mellett fogad. Középső iskolát végzett, szerény, komoly munkát kedvelő egyén okmányai másolatát küldje be Tóth Jenő tisztartóhoz.

Gazdasági

ispán, ki a magyar és tót nyelvet szóban és írásban bírja és minden mezőgazdasági ágban jártas, november 1-i felvétellel kerestetik. Évi fizetés 960 kor. késpénz, 300 négy-szögöl kert, 3 liter tej naponta, szabad fűtés és világítás, megfelelő sertés- és baromfítartás. Ajánlatok bizonyítvány-másokkal, melyek vissza nem küldetnek, Salzberger József földbirtokos, Bars-Simony cizimre intézendők.

Egy romániai,

70 hektáros, öntözésre berendezett homoki szőlős és gyümölcsös kezelésére kerestetik egy intelligens szakember, ki kertészeti iskolát végzett s hasonló kerti gazdaságot több évig vezetett. A román nyelv szóban és írásban való bírása megkívántatik. Ajánlatok bizonyítvány-másokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek, s fizetési igény megjelölésével Augustin Morariu uradalmi tisztartóhoz Marculest-re per off. Slobozia, Románia intézendők.

Pályázat.

Mélt. gróf Károlyi Lajos ur tót-megyéri uradalmában szeptember hó 1-re egy III. osztályu rendszeresített gazdasági őrnik állás betöltendő. Katonai kötelezettségüknek eleget tett pályázók, kizárólag gazdasági akadémiai végzettséggel, hitelesített okmány-másokkal és fényképpel felszerelt kérvényeiket a tulajdonos gróf ur öméltóságához címezve, az uradalmi jószágfelügyelőséghez, Tót-megyére (Nyitra megye) folyó hó 25-ig küldjék be.

Egy uradalomba

1200 holdas birtok önálló vezetésére gyakorlattal bíró okleveles keresztény **gazdatiszt** kerestetik. Értékező Dr. Szendrey Domokos ügyvédi irodájában (Bpest, Szentkirályi-utca 17.) d. u. 3-7-ig.

16 első díjjal és ezüst éremmel kitüntetett

KALLAI LAJOS

motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

a leghirvesebb benzinelocomobil-csaplőkészletek kaphatók.

Teljes jótállás kitünő cséplésért !!

Ezen motorokat minden gazda hatóság engedély nélkül maga kezelheti.

Használt gőzgépek becseseltetnek.

Orosz árák részletre. Árjegyzék ingyen.

KALLAI-féle motor-csaplőkészletek bizonyítványok tanúságai szerint kitünő sikerrel működnek az ország minden részében, többek között: Baró Kemény József urnál Maros-Németi; Zeyk Dániel főtisztánál Nagy-Enyed, stb.

SÜRGÖNYCZIM-ALÁVÁLTOZTATÁS BUDAPEST

TELEFON-BUDAPEST 95 50

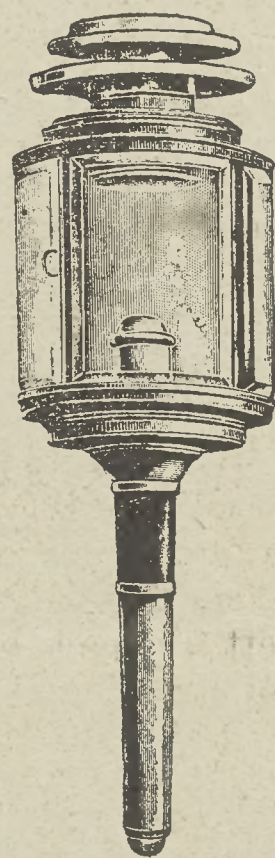
WALSER FERENCZ

CEHÉNYI-ÚT 16. WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, GYÓZŐUTCA.

TÜZOLTÁSSZEREK-ÉS SZIVATTYÚK-GYÁRA, HARANG-ÉS FÉMÖNTÖDE BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6

WILLAMOS MEGÁLLÓ: VÁCZIÚT, A RÉGI VAM KÖZELÉBEN.

WASSERBERGER JAKAB

kocsilampagyártó

BUDAPEST

VIII. ker.,

Óriás-utca

6-8. szám.

ALAPÍTOTT 1902.

Javítások

jutányosan

eszközöletnek. Árjegyzék

díjmentesen.

Eladó

családi körülmények miatt kezdő fizetési feltételek mellett Szilágysámszon községben (Szilágymege) teljes gazd. felszereléssel vagy anélkül 230 kat. hold kiterjedésű, jó karban és talaj-erővel bíró tagbirtok, mely áll 14 kat. hold belsőségből, a többi szántó, legelő és circa 30 hold fiatal fás erdőből, közvetlen a belsőség mellett. Belsőségen jó lakóház és kellő s jó karban tartott gazd. épületek, továbbá 2000 drb-ból álló fajgyümölcsös (alma és szilva). Gazdasághoz tartozik 11.000 törke termő szőlő legjobb borszőlő fajokból telepítve és egy szintén jó karban levő (új) és jó vidékkel bíró **gőzhenger-maloms**. Ára: gazdasági felszerelés nélkül 170.000 korona. Bővebb felvilágosítással — csakis komoly vevőnek — postafordultával szolgál a tulajdonos: **Juhász Endre, Zilahon.**

Őszi szállításra előjegyezhető

Reitter Őszkár

főkapitány fajbaromfi-gazdaságában **NAGY-BECSKEREKEN** Angliából hozatott telivér fajtájú legelsőrendű állatok :

Óriás nagy angol emdeni liba, him 25 K, tojó 25 K.

Óriás nagy pekingi kacsa, him 10 K, tojó 8 K. Fehér Wyandotte (amerikai) kiünő tél tojó.

Fehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K. Sárga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.

Állami nagy aranyérem.

Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések. **Kitüntetések:** Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvárád, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Eredeti felsőinthal és montvonai tenyész- és tejelő-marhát

közvetit előnyösen

ANTON HELL, Imst, Tirol.

A piaci viszonyokról és árjegyzésekről készséggel szolgál felvilágosítással.

Mélyfekvésű

vizenyős, nedves területeket keresek megvételre 200 holdtól felfelé terjedő nagyságban, amelyek valamely folyó, patak vagy ér közelében fekszenek. — Ajánlatok részletes leírással „Tó 1004” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Új és használt hordókat

50 literestől 45 hektosig nagy választékban raktáron tart és jutányosan azonnal szállit: **Bor- és hordóforgalmi vállalat, Schwarz és Fábán, Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 35. sz.** Telefon: 116-27. Sürgönczim: Borhordó Budapest.

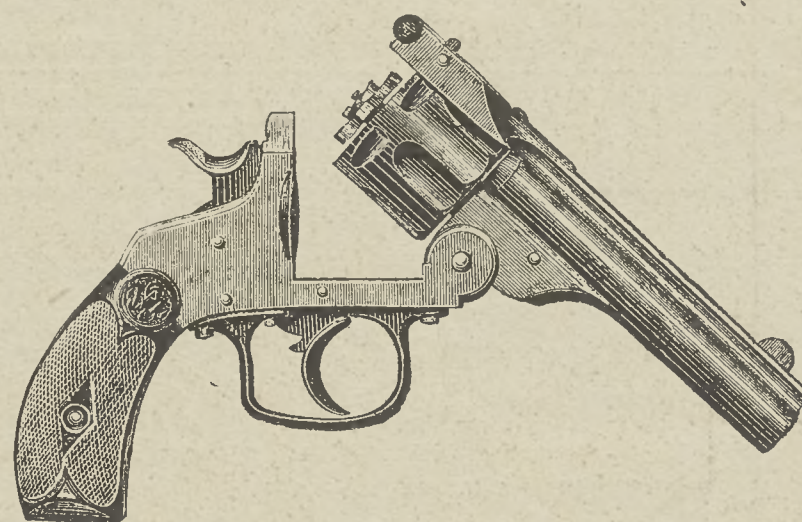
JOSEF UNGER

puskaműves és fegyverkereskedés

Telefon 581 **GRAZ** Telefon 581

SPARBERSBACH-GASSE 15.

A ajánlja dusan felszerelt raktárát, golyós és sörétes puskákbán. Teljes vadászfelszerelések. Frissen töltött töltények. Javítások pontosan és olcsón eszközöletnek.

Ki

agrárszociális ismereteit bővíteni akarja — a gazdatisztadalmi mozgalmakban résztvesz — a községi közéletben szerepet visz — minden földbirtokos, lelkész, tanító és közigazgatási tisztviselő és minden politikus — az olvassa el **De PÖTTERE BRUNO**

„Magyar szociális agrárpolitika“

czimű új könyvét, mely 4 koronáért kapható a

„Pátria“ nyomdában Budapest, Köztelek.

Pannonia Szálloda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Gőzeke-garniturát

bármilyen állapotban megvételre keresünk.

„Hungária“ gépgyár

Déva.

Elsőrendű magyarfajú

Erdélyi

jármosökrök,

ugyszintén 1 éves magyarfajú

Erdélyi

ökörborjúk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál

Szamosujvárt.

(Szolnok-Doboka megye.)

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVE:
Hozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 16 kor.
Fél évre 8
Negyed évre 4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímezendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási
jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	591
Gazdasági levél. — Fehér Zoltán	592
Tárca. A mi aratóink. — Ágh Endre	592
A Kőszegi gépkapa-vitához. — Szolinszky Jenő	593
A vadrepece és repesénretek és irtásuk. — Gyárfás József	594
Az őszi barackfa levélsugorodása	596
Az édesbor-kérdés. — T. A.	596
A takarmánypótló növények termesztéséről. — Bászai Elek	596
Kérdések és feleletek	597
Kérdések: Hajtószijak ronlása. I. P. — Műtrágya rozs alá. I. P. — Szűk szalmatermés és aljazás. D. K. — Mit tegyek a hesszeni légy ellen? Zs. B.	
Feleletek: Nyulszapuka magtermése elhullott mag után. C. — Ammoniakadag felfúvódásnál. C. — Nem okleveles gazdasági ispán felmondási ideje. J. J. — Artézi kutak vízbőség hiánya	
Hírek	597
Aprók	598

SZEMLE.

(Időjárás. — A szőlő érés kése. — A kereskedelem takarmányokkal üzött nagymérvű szédelgések Németországban és nálunk. — Mik a juhászatok hanyatlásainak okai. — Prémiumok a külföldön a szövetanyagok termelésére. — A francia Colis postaux intézmény életbeléptetése.)

A cséplési munkákat most már az ország északi felében is megkezdették. A mi a búzát illeti a kiábrándulás roppant nagymérvű. Hallatlanul keveset fizetnek az amugy is ritkán esett keresztek és a buza kvalitása is silány. Daczára tehát a mutatós nagy kalásznak az eredmény nagyon rossz. A balsiker oka a ritka álláson kívül a levél rozsdá és a hesszeni légy. Most már tisztában lehetünk vele, hogy miért nem jönnek a gazdák piacra? Mert nincs!

Az idén a szőlőérés mód nélkül késik. Ha csak Isten csodája nem lesz és nem leszünk kárpótolva egy októberi nyárral a hűvös nyárért, akkor olyan savanyu lesz a borunk, hogy fel kell függeszteni a cukrozási tilalmat. Ennek kapcsán megemlékezünk arról a furesa mozgalomról, amely a szőlőtermelés redukczióját tette céljául. Sok az eladatlan borunk, — mondják. De ilyen bajban vannak az olaszok is, a francziák is! Utóbbiak egy nagy boreladási trösztöt szerveznek most. Fognak-e sokat elérni, nem tudjuk. A terv az, hogy 1 millió frank tőkét hoznak össze, 5 frankos részvényekkel; ezenkívül 100 hektoliter termelés szerint szabatik ki hozzájárulás

a termelőkre. A tagok lemondanak arról, hogy boraikat maguk adják el, az a trösztnek a dolga. A társulat megállapítja az árminimumot. Minden termelő borait szakértő borizlelők vizsgálják meg, anonym minták szerint. A hibás borokból szeszt főznek. Ez egyébként a francziák dolga. Nálunk a helyzet más. Először is a mübor-törvény még most sincs végrehajtva. Mi még nem ismerünk Budapestén olyan vendéglőt, a hol valódi bort lehetne kapni. *A törvényt végre kell hajtani és nem hagyni a papíron.* A második a cognac kérdése. A helyett, hogy borpárlatból készítenék a cognacot, tiszta spiritusból csinálják és árulják mint 1, 2 és 3 csillagost. Hát ez helytelen dolog. Még egy harmadik mód is van: süriteni a sok siksági könnyű mustot. És végre, hát igazán lehetetlen nálunk egy nagy borászati társulatot összehozni, amely a borokat összevásárolja, szakszerűen kezeli, házasítja és így képessé teszi az exportra? Az állam nélkül magánosok e kérdést a mi tőkeszegény országunkban nem képesek megoldani. És az állami kormányzat nem érzi át, hogy ez irányban nagy feladatai vannak?

A német birodalmi vegyikísérleti állomások tele vannak panaszszal, hogy a kereskedelmi takarmányok eladása terén vakmerő csalásokat követnek el. Repcepogácsa helyett kap a gazda pásztortáskamag-pogácsát (nálunk vadrepece- és mustárpogácsát). A korpában 7—8% homok és 25% köleshéj van (Tout comme chez nous). A lenmag-pogácsába egész botanikai gyűjteménye van keverve az értéktelen gyomoknak, így kakaohéj, riczinus héj, kávéhüvely, gyommagvak stb., stb. De a legfőbb csálási eszköz mégis a homok. Előbb 7—8%-ot mondottunk, — dehogyan! 35—40% kevernek a kereskedelmi takarmányokba homokot. Pedig ott van egy törvény, amely ezt tiltja (nálunk nincs), de a bíróságok a kereskedők börzeszokványaira hivatkozva, a kereskedők javára döntenek. Hasonló szédelgés otthonos a mütrágya és gazdasági és kerti magvak forgalmában. Ezen skandalózus állapotok megbüntetése végett a német birodalmi gazdatanács azon kéréssel fordult a birodalmi kormányhoz, hogy a trágya, takarmány- és magvak kereskedelmét büntetőjogilag megrendszabályozza. Ott ezen kérésnek fogadták. Nálunk még sokszor fog Pistike aludni, a mig eféle üdvös törvényt úgy hozunk meg, hogy végre is lehessen hajtani.

Franciaországban is hanyatlik a juhászat. A francia nemzeti gazdasági egyesületben

Marcel Vacher tárgyalta a birkatenyésztés hanyatlásának okait. Három okot hozott fel. 1-ső a gyapju olcsósága, 2-ik hogy megszűntek a tiszta ugarak és 3-ik, hogy nincs jó juhász. A juhok helyét elfoglalta a szarvasmarha, s főleg a tehenészetek. Tout comme chez nous! Nálunk is hasonló az okok. A gyapju-árak hanyatlása mégis a főok. Ezen csakis a gyapju-vámokkal lehetett volna segíteni, de az európai államok törvényhozásai egytől-egyig perhorreskálták a gyapju-vámost, szövőiparuk fellendítése érdekében. Inkább belenyugodtak abba, hogy a gyapjut az angol gyarmatok, a gyapotot Amerika, a lent Oroszország s a selymet Kína és Japán szállítsák, minek folytán Európa nemzeti nagy tributumot fizetnek a külső országoknak. Mi a mi igénytelenségünkben beértük azzal, hogy a mikor lehetett, agítáljunk ezen gazdasági politika ellen, amely az iparvédelem jelszava alatt, nagy nemzeti gazdasági erőket hevertet parlagon. Meg vagyunk győződve arról, hogy ez a gazdasági politika fönn nem tarthatja magát és előbb-utóbb Amerika álláspontjára állanak a mi államaink is. Amerika ugyanis a belföldi gyapjutermeles védelmezésére habozás nélkül hozta be a gyapju vámost. A juhászatok felhagyása még egy más bajt is von maga után és ez a földek elgyomosodása. Mióta a birka az ő véső fogai-val nem irtja a perjét, az aszatot és más káros gazokat, azóta nagy költségbe kerül gazdáinknak tisztán tartani földeiket. A textil anyagok termelésének elhanyagolása az európai nemzeteket mégis két irányban tette sarkalta. Nevezetesen a selyemtermelők és lentermelőknek Franciaország prémiumokat ad. 70 centime prémiumot kap az, aki egy kilogramm gubót termel és a selyemgyárak javára 4½ millió frankot bocsát ennek fejében, hogy a selyemfonalakat vámentesen engedje be Franciaországba. Épp így van a lennel is. Angolország a hanyatló irlandi lentermelet prémiumokkal tartja fenn. Franciaországban 60 frank prémiumot kap minden hektár lenért a termelő. Ezen eljárások azonban nem gyökeresek, mert így csak feltartóztatni lehet ezen termelési ágak hanyatlását, de megszüntetni nem.

Franciaország elfogadta a colis postaux agricoles intézményt. A francia pénzügyminiszter rendeletével az intézmény ez évben életbe lépett. Egész 50 kg-ig lehet zónadijszabás szerint gazdasági élelmi szereket a gazdáknak feladni és csakis élelmi szereket. A tarifa mérsékelte, de nem ez a fő, hanem az, hogy a szállítás gyors, a mi termé-

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE UTJÁN V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. **LEGELŐNYÖSEBB A GABONA ÉRTÉKESÍTÉSE.** Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

szetes is, mulandó anyagokról lévén szó. Ezzel az intézkedéssel két legyet ütöttek egy csapással. A termelő értékesítheti minden produktumát, s a városi fogyasztó olcsón juthat jó áruhoz. Persze, hogy sóvárgunk mi is hasonló intézményért. *y.*

Gazdasági levél.

Lengyel, 1909. aug. 16.

Végig robohottam a gyorsvonattal a nagy magyar Alföldön, láttam azt a végtelennek feltűnő rónát, melyért Petőfi annyira lelkesegett s melynek szemlélésekor az én szűkebb hazám a kis magyar Alföld jutott eszembe, aztán a szellem szárnyakat öltött, repült velem vissza a múltba, a régmúltba, lelki szemeim előtt megjelentek a gyermekkorem emlékei s pillám alatt egy forró könnyesepp gyülemlétt össze s pergett végig napbarnította arczomon. Elérzékenyültem. Visszagondoltam arra a boldog korra, midőn a lecke tanulása kívül nem volt más gondom s ha ez megtörtént, szabad voltam, mint a madár, és akkor mégis mertem zugolódni, ha a tanító ur egy sorral többet adott fel, mert pár perczet rabolt el szabadságomból. Vajjon most, midőn minden pillanatomban a munkának szenteltem s a szórakozásra, szabad időtöltésre heteken át alig jut valami parányi idő, mit szóljak a sors végzetéhez? Semmit, belenyugszom, fatalista lettem.

De félre az érzélgős szavakkal, mert majd egy névtelen hős(?) ismét ráolvassa, hogy a Gazdasági Lapokba olyat írok, mi nem oda való.

Az Alföldön néhol még akkor (8-án) kevés volt az eső, kisült leveleket, repedezett földeket is láttunk s eszembe jutott a jó régi (már néhai) professzorom deffiniciója, ki így írta le a magyar legelőket: »Olyan földterület, melyet a marha vagy ló, birka, esetleg sertés jár commocziót csinálva, melyen állítólag fünek kellene teremni, de az nincs rajta, hanem néhol egy kis gaz, tüske, kátyu; mert a hol igazán terem fü, azt minálunk réznek hívják s kaszálják, nem legeltetik. Nálunk a legelőn marha bőg az éhségtől, csont és bőr, vagyis a bőr rászárad a csontjára, mert husa nincs szegény párának s hogy éhen ne vesszen, a földet, a talajt rágja. Külföldön vannak legelők, hol térdig érő fűben jár a jószág, de ott

jó is ám minden legelő állat s gyorsan fejlődik, nem úgy mint nálunk.« Majdnem 40 év múlt el azóta s nagyon sok helyen ma is ilyen állapotok vannak — tisztelet a kivételnek. Nálunk Dunántul már elég jó a marha s nem rosszak a legelők sem, azt ki kell jelenteni. Persze a sovány alföldi csiribiri marha a bonyhádi tájfajtaival nem versenyezhet sem külem sem tejelésre nézve.

Besötétedett, mire a bérez és hegy vidékét elértük s csak visszatérve kincses Kolozsvár városából, tudtam gyönyörködni a völgy és domb, az erdő, mező, szántó, szőlő változatoságaiban. Kolozsvár nekem tetszik, szép kis város, tiszta, csinos, mondhatni kedves benyomást tesz, kár, hogy gyenge kereskedelme, csekély forgalma miatt még villamos közuti nem élénkíti utcáit és tereit; de örömmel konstataáltam, hogy gazdasági egyesülete élénk, tevékeny részt vesz minden mozgalomban, 1000 példányban megjelenő lapja vetekedik a magyarországi gazdasági szaklapokkal; van közvetítő osztálya s potom szerző-dijért köt üzleteket, p. o. egy gőzcséplő-garnitúraért 50 kr., egy métermázsa finom hegyi szénáért 10 fillér közvetítő díjat számít és így tovább. Én is igénybe vettem közbenjárását s vettem 1½ és 3 éves tinókat teljes megelégedésemre, mert nincs az a vásár, melyben ily szép egészséges és olcsó marhát szerezhettem volna be uraságom részére, mint az Erdélyi Gazda révén. Elég ennyi e tárgyról, nehogy reklam ize legyen levelmelemnek.

Királyhágón tul is helyenként még esőért rimáncokdakt akkor, midőn mi már száraz melegért epedtünk, mert ime árpánk sárga, barna hegyü, néhány csirás szem is akad közte és a kereskedők megvenni sem akarják, árt nem ígérnek; rászorult szegény gazda, hogy adóját ma délig kifizethesse, nehogy kamatot számítsanak; — 14 koronáért adta el a bonyhádi piacon métermázsját; máskor takarmányrépánk is jobban lett megfizetve.

A luczerna III-ik kaszálása ázott egyszer, a here II-ik gyapja részben eső nélkül jött be, a baltaczim II-ik vágást nem ad, már csak legelőnek szolgál. Csalamádé tengeri van bőven, de kissé kemény s mert már nagyon megkéstünk a behordással és csépléssel s alig van szántva őszi alá, hát elhagyjuk a szecska-zást is, hogy csakhamar dologra foghassunk minden épékzláb embert, kivált most, midőn

a hirtelen változó időjárásban annyi betegünk van künn a pusztán, még influenzás is akad. Alig cséplöttünk s tele a magtár, minden nedves, mert folyton esik s forgatni kell a gabonát naponta kétszer, hogy dohos ne legyen.

Augusztus hó 1-én volt egy kis csepegés, de alig megmérhető, napközben el is párolgott, 2-án borult, 3-án már égi háboruval 13·8 mm. eső hullott alá, 4-én megint meg-eredtek az ég csatornái s dörgés és villámlás között 5·3 mm. csapadék volt; 5-én szinte ily formában 3·3 mm. és 6-án 9·9 mm. volt az eső mennyisége, de a rekordok legnagyobbikát 11-ike érte el, midőn pár óra alatt netto 50 mm. eső volt s e felhősakadásszerű zuhany éppen olyan károkat okozott, mint a június 5-iki, azért nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, hanem a ki nem emlékszik rá, olvassa el júniusi leveletem.

14-én 0·2 és 15-én 0·1 mm. eső volt, no ma végre szünetelt Jupiter pluvius, talán már ő istensége is kifáradt a nagy munkában.

Járásunkban eddigi cséplési eredmények után várható buza 7 q, rozs 7·5 p; őszi árpa 5 q; tavaszi árpa 8 q; tavaszi zab 8 q per kat. hold.

Tengeri jól áll, talán átlag 12 q lesz s a burgyonából 50 q remélhető per 1600 négyszögöl.

Az erdészeti szaklapokban is olvashatja — már aki ráér ezeket is betüzni, — hogy külföldön is fellépett valami penész a tölgyfákon s azok fejlődését éppen úgy akadályozza, mint a perenoszpora a szőlőjét; hát ez a szürke bevonat már a mi tölgyeseinket is ellepte és szomoruvá tette az erdészek ábrázatját, mert hát ezer holdakat és 20 öl magassakat permetezni nem lehet ám, mint a 2 méteres szőlőt.

Megemlítem, hogy készülünk a szüretre is, csináltatjuk a czeментtartányokat, mert csak felényibe kerülnek, mint a fahordok s tartóságuk többszörös, majd örökös, de hát minden fénynek van árnyéka is, a sok kavics, homok, czeмент stb. fuvar, mi — kivált ha úgy mint nálunk — aratás, takarodás s cséplés idején elemi csapás számba megy a gazdaságban s sok kárt okozhat. Nem is kérek belőle jövőre már. Most pedig, nehogy azzal vádoljanak, miszerint semmitmondó szóböszéggemmel kiszorítom a szakezikkéket helyükből, zárom soraim s jó vetőidőt kívánva, gazdatársaim-

TÁRCZA.

A mi aratóink.

Írta: Ágh Endre.

Olyan arató masinát még nem talált fel az ánglius, a melylyel a mi gabonánkat le lehetett volna aratni ott a Görgő vize partján. Hepe-hupás, gidres-gödrös ez a vidék, itt egy kapaszkodó, amott mély szakadék, cik-czakos terület, olyan, hogy ott csak nem régen is nyolczadikért arattak a mieink, a magyarok, a mig be nem rozsdásodott a kaszájuk.

Hogy azonban szegre akasztották s elmentek ki a városba gyári munkára, ki meg még messzebb, tudja Isten hova s a széles vidéken alig hogy egy pár aratót lehetett összeszedni, a masinának pedig hasznát nem vehettük, odafentről, a hol csak krumpli terem, hozattunk aratókat, a kik amugy kilenczedikért is becsületesen elvégzik a maguk munkáját.

S még nem is panaszkodnak, még olykor, a

mikor elül a meleg, bele is kezdenek egyhangu nótájukba s együtt éneklí a Janó a maga Hankájával, hogy »Nye sejemnye orem, szamo se mi rodzi«. A mi annyit jelent, hogy »Se nem vetek, se nem szántok, magától terem nekem«. Hogy micsoda? hát minden: a kenyér, az élet, a szerelem.

Soha olyan jókedvü alakokat nem láttam, mint ezek a mi tót emberkéink voltak. És fürgék, aprók, olyanok, hogy egy magyarból három ilyen kitelnék, de a mi fő, szorgalmasok és igénytelenek.

Egy liter pálnikáért eldolgoztak fél éjjelig, a mikor teljes volt a holdvilág.

A pálnika, igen, azt nagyon szeretik.

Egyszer egy öregtől megkérdeztem, hogy mi volna élete legfőbb óhajtása, akkor is azt mondta, hogy »Bozse moj, azt szeretném legjobban, ha a Vág vize pálnikává változna.«

Hát, a mi azt illeti, nagy volt a kívánság, lehetetlenség is, de mindenesetre jellemző a tótra.

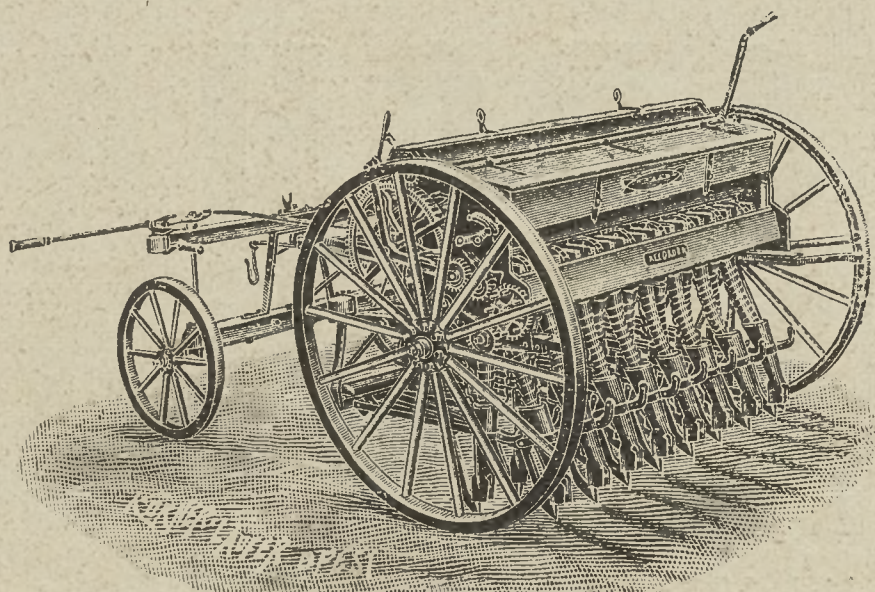
A Janó, meg a Hanka volt a trupp szem-

fénye. Szép hosszú szál legény volt a Janó, olyan katonasorban lévő, a Hanka pedig gömbölyü, olyan mint egy töltött galamb.

A banda tagjai ráfozták, hogy szeretik egymást.

Hogy honnan gondolták ezt, nem tudom, mert semmi észrevehető jelét nem mutatták a nagy szerelemnek, hacsak azt nem lehet annak nevezni, hogy a Hanka, a mikor az ő porció pálnikájára került a sor, csak épen hogy megizlelte, a többi a Janónak adta. Janó jól járt, mert egy porció helyett kettő jutott neki, a mit azzal viszonozott, hogy olykor jól hátba ütötte Hankát — szerelemből. Az idén azonban, a mi aratóinkkal rém meggyült a bajunk.

Miért, miért nem, egy szép napon onnan a Poprád vize mellől valami nagy paksamétás irás jött a főbíróhoz, hogy nyomozza ki, nem-e ott aratnak a Görgő partján, Haluska Janó, Pasztercsák Mizsó, meg a társaik s ha igen, idézze meg őket, hallgassa ki és tegyen jelentést.

„Szab. Rekord II.” sorvetőgép.

Losonczy gyártmány.

Sorba vet, sorba trágyáz!

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

nak sietek Morfeus karjai közé, mert 10 az óra s holnap 4-kor talpon kell lenni.

Fehér Zoltán.

A Kőszegi gépkapa-vitához.

Budapest, 1909. augusztus 12.

Tekintetes Szerkesztőség!

A Kőszegi-féle gépkapa és gőzeke-szántás rentabilitási kérdésének aktuális és közérdekű voltánál fogva engedje meg a tekintetes Szerkesztőség, hogy ismét reflektáljak a f. hó 8-án megjelent b. lapjának e tárgyra vonatkozó cikkére. A multkori megjegyzéseimben nem annyira a számítás, mint inkább a számítás alapjául felvett egyes tételek ellen voltak kifogásaim, melyek téves voltának bizonyításaira szolgáljanak az alábbiak:

Vizsgáljuk először a gépkapa és a gőzeke évi teljesítményeit. A gőzekénél az évi teljesítmény (7" szántásnál) egy konkrét esetből 2340 magyar holdnak vette fel a t. cikkíró ur; ez megfelel egy normális, átlagos évi teljesítménynek. (Előrebocsátom, hogy az összehasonlítás azért sem lehet egészen precíz, mert a gőzeke-üzem tisztán sekély szántásnál nem oly gazdaságos, mint mély szántásnál.) Kérdés, hogy ezen évi, tényleges szántás mennyisége milyen viszonyban áll az elméleti mennyiséggel. 7"-es szántásból a gőzeke óránként legalább $2\frac{1}{2}$ m. holdat szánt meg. Ha ezen időegységben megszántott területet megszorozom az évi összes munkaórákkal, megkapom az egy évi elméleti mennyiséget.

A t. cikkíró ur adatai szerint rendelkezésre állott 130·18 órás munkanap; ez összesen $130 \times 18 = 2340$ munkaóra. Tehát $2340 \times 2.5 = 5850$ m. hold. Ennyi volna az évi elméleti munkamennyiség, míg a tényleges mennyiség 2350 m. hold. E két eredmény egybevetve, látjuk, hogy az effektív teljesítmény az elméleti teljesítménynek kerekében 40%-a, míg a veszteség 60%. Álljunk meg egy kissé ennél. Nézzük meg, miből állott elő ezen 60% munkavesztés. Erre a feleletet — részben — a t. cikkíró ur legutóbbi válaszából veszem. Abban ugyanis igen szépen részletezve vannak az üzemszünetelések okai. Látjuk, hogy a gőzeke, utazások miatt a munkaidőnek 19.05%-t töltötte el. Egyéb szünetekre az időnek 18.82%-a esik. Vagyis az összes szünetek ezen konkrét esetben ca. 40%-ot tesznek ki, (pontosan 37.87%). A további 20%

idővesztés tisztán csak onnan ered, hogy állandó, hosszabb üzemnél nem képesek a gépkezelők azt a bizonyos próbákön elért óránkénti teljesítményt betartani, mert tudjuk, hogy a munka állandó üzemnél valamivel lassabban is megy, a területek nem mindig szabályosak, nem dolgozhatnak mindig teljes kötéllhosszal, néha ékelni is kell, a talajok különbözők, stb. és ha ezen munkavesztések előfordulnak a gőzekénél, annál inkább előállnak ezek a gépkapálásnál. Láttuk a cikkíró ur adataiból azt is, hogy a munkaszünetelések okai a következők voltak: utazás, gépjavitás, kötélszakadás, szén és vízhiány, sülyedések és esőzések. Az most a kérdés, vajjon a gépkapánál ugyanezen okok miatt előállnak-e üzemszünetelések, vagy nem?

A szén- és vízhiány, a mi különben jelentéktelen tényező, gépkapánál teljesen elesik. Esőzések miatt a gépkapa feltétlenül jóval több ideig fog vesztegelni; sülyedés okozta idővesztés legalább is annyi lesz, mint a gőzekénél, míg javításokból eredő veszteglés sokszorosan több lesz. Hiszen a kétgép rendszerű gőzekének óriási előnye minden egyéb rendszer felett, az üzembiztonság. Mert míg az egyik gép áll, addig a másik gépen az utánigazitások, olajozások, csapágy-utánhúzások, stb. elvégezhetőek, míg a gépkapánál történnek a legkisebb hiba, csak pl. egy mozgóalkatrészen lazuljon meg egy csavar, melegdjék egy kissé valamely csapágy, vagy a lánc szakadjon el, azonnal meg kell a géppel állni, mialatt természetesen a szántás is szünetel. Mindezeket figyelembevéve, feltehető tehát, hogy a gépkapánál az üzemszünetelések jóval jelentékenyebbek lesznek, mint a gőzekénél. Mint fentebb láttuk, hogy a gőzekénél a tényleges munka kb. 40%-a volt az elméleti munkamennyiségnek, nem tulozunk tehát akkor, ha a gépkapánál a tényleges szántási mennyiséget az elméleti mennyiség 30%-ának vesszük. Tehát vegyünk fel a gépkapánál ugyanannyi munkaidőt mint a gőzekénél (2340 óra), szorozzuk ezt meg a gépkapa óránkénti teljesítményével ($2340 \times 5 = 3510$ m. hold), megkapjuk az elméleti évi munkamennyiséget, mely összegnek 30%-a fogja — valószínűség szerint — az effectív munkát adni, vagyis 3510 a 30% = 1053 m. hold lesz, minden valószínűség szerint, a gépkapa évi tényleges teljesítménye.

Nagyon kérem az igen tisztelt cikkíró

urat, hogy jegyezze fel ezen hold-számot és a szántási idény végén hasonlítsa össze néhány tényleges eredménnyel. Őszintén kívánom, ugy a magyar gazdaközönségnek, mint Kőszeginek, hogy az eredmények ne az én, hanem az igen t. cikkíró ur számításait igazolják.

Ezek után néhány megjegyzést teszek a költségszámításokra. Ismét a t. cikkíró ur első közleményéből véve az adatokat, azt látjuk, hogy a gőzeke egy évi költsége szén, iga és kamat nélkül, átlagosan 19,814.99 K volt. Miután ezen összegben szén, iga és kamatköltség nincs, tehát ez csak a tőketörlesztés, teljes személyzet egy évi fizetése, kenő- és tisztító-anyag, továbbá kötél- és pótalkatrészek költségeit foglalhatja magában. 20 évi törlesztést véve számításba az egy évi átlagos tőkerészlet kb. 3700 K lehet. Ezt ugyan pontosan nem tudhatom, nem ismervén Fowler árait, de azt hiszem nem tévedek, ha a gőzekekészlet árát egy ekével 74.000 K-ra becsülöm. Ennek $\frac{1}{20}$ része 3700 K. Ezen összeget, levonva 19.814 K-ból, marad 16.114 K. Ennyibe kerül tehát átlagosan egy év alatt a személyzet, olaj, tisztító-anyag és pótalkatrészek. Ez kissé sok. Vagy a személyzet volt gavallérosan fizetve, vagy nagyon sokba kerültek a pót-részek. Egyéb kifogásom a gőzeke-költség számítására vonatkozólag nincs, sőt még a talajtömörítés, boronálás, stb. költségeit is elfogadom, mert ezeknek szükségességét t. cikkíró ur inkább van hivatva megítélni, mint én. A gépkapa költségszámításánál igen alacsonynak találok a javítási költségeket, továbbá helytelen az, hogy a személyzet költségei 110 munkanapra vannak számítva, holott azok vasárnapokra, esős napokra, stb. is kapnak fizetést. Helyesebb lett volna, itt is egész évi fizetést figyelembe venni. Végeredményben csak ismételhetem, hogy a gépkapa költségei túl alacsonyra vannak felvéve. Hogy mennyi lesz a költség a valóságban, ezt ma adatok hiányában, pontosan megmondani bajos. De még a most folyó 14 napos mezőhegyesi próbák sem fognak ezen kérdésre megbízható feleletet adni. Mert illuzóriussá lesz a legpontosabb számítás is, ha téves feltevésekből indulunk ki.

Végül megadom feleleteimet a »Válaszban« foglalt néhány megjegyzésre is. Először is nem tévedtem, midőn 60 és 100 kg-os szénfogyasztásról beszéltem. Elég gőzeke van felügyeletem alatt, hogy tisztába legyek a gőzekék szén

A mi főbirónknál skrupulózusabb ember nincs talán a föld kerekégén sem. Néha azonban elhamarkodja a dolgát s olyankor több bajt csinál, mint hasznot.

Igy történt a mi esetünkönél is.

A tótjaink épen kapáltak. Szép sorjában álltak el a répaöldet, jókedvűen munkálkodtak s soraikból felhangzott a legújabb nótájuk is, hogy »cserven pantar, bili kony«.

Egyszerre azonban elnémitotta ajkukat a láthatáron feltűnő négy zsandár alakja, a kik gyorsan közeledtek a mi aratóink felé.

A tótok nem tudták mire vélni ezt a látogatást s még messze voltak a rend éber őrei, ők kapájukra támaszkodva várták, hogy hát most mi fog történni.

Estére hajlott az idő, a mikor a csendőrök a mi tótjainkhoz értek.

Hivatalos fontoskodással szólították Haluska Janót, Pasztercsák Mizsót, Visakocsil Andrejt s még vagy két társukat, hogy a törvény nevében lépjenek elő és jöjjenek velük.

A tótok a nevükönél egyebet nem értettek. A felszólítottak kiléptek a sorból s a csendőrök felé közeledtek, de ugyanakkor utána ment a többi is és sugva-bugva tartottak a hivatalos emberek felé.

A dolog úgy nézett ki, mintha a mi tótjainknak nem igen tetszenék ez az aktus, zajongtak, repült összevissza a sok tót szó, a miből azonban a mi csendőrjeink egy kukot sem értettek.

Sőt, mintha egészen mást, valami zendülést értettek volna »álljatok« vagy ilyesmit parancsoltak, természetesen hiába.

A tótok mindjobbban magyarázva közeledtek feléjük.

Hogy mit akartak magyarázni, azt-e, hogy közöttük nincs olyan bűnös, a kit csendőrszuronyval kell elvinni, vagy mást — nem tudom, csak hogy egy perc mulva eldördült mind a négy csendőr fegyvere s a répatáblán hét tót maradt halva s valami tiz sebesült meg.

Épen aratás előtt történt ez az eset.

A mikor az éredő kalász már várja a kifent kaszát s a dolgozó munkás kezét s a mikor a gazda gondja ott csüng azon a táblán, kérve az egek urat, vajha minden baj nélkül betakaríthatná.

Mi azonban az idén, a közigazgatás jóvoltából alig hogy arathattunk.

Mert az eset után a tótjaink fogták magukat s úgy ott hagytak bennünket, mint Szent Pál az oláhokat, vagy a ki ott is maradt, csak

azért tette, hogy illően eltemesse a hozzátartozóját a Görgő parti csendes temetőbe.

Haluska Janó is, meg a Hanka is ott fekszenek ma már. Egymás mellett, álmodva az ő hegyes-völgyes otthonukról.

És ott nyugszik az az öreg is, a kinek legszebb álma az volt, hogy vajha pálinkává változna a Vág vize.

Onnan, abból a tájékból mi tót aratókat többé kapni nem fogunk. Ez az egy biztos.

Sőt, mi több, még máshonnan is csak nehezen, mert az ilyen eset szerte megy a világba s azt mondják, hogy ilyen helyen még dolgozni sem lehet.

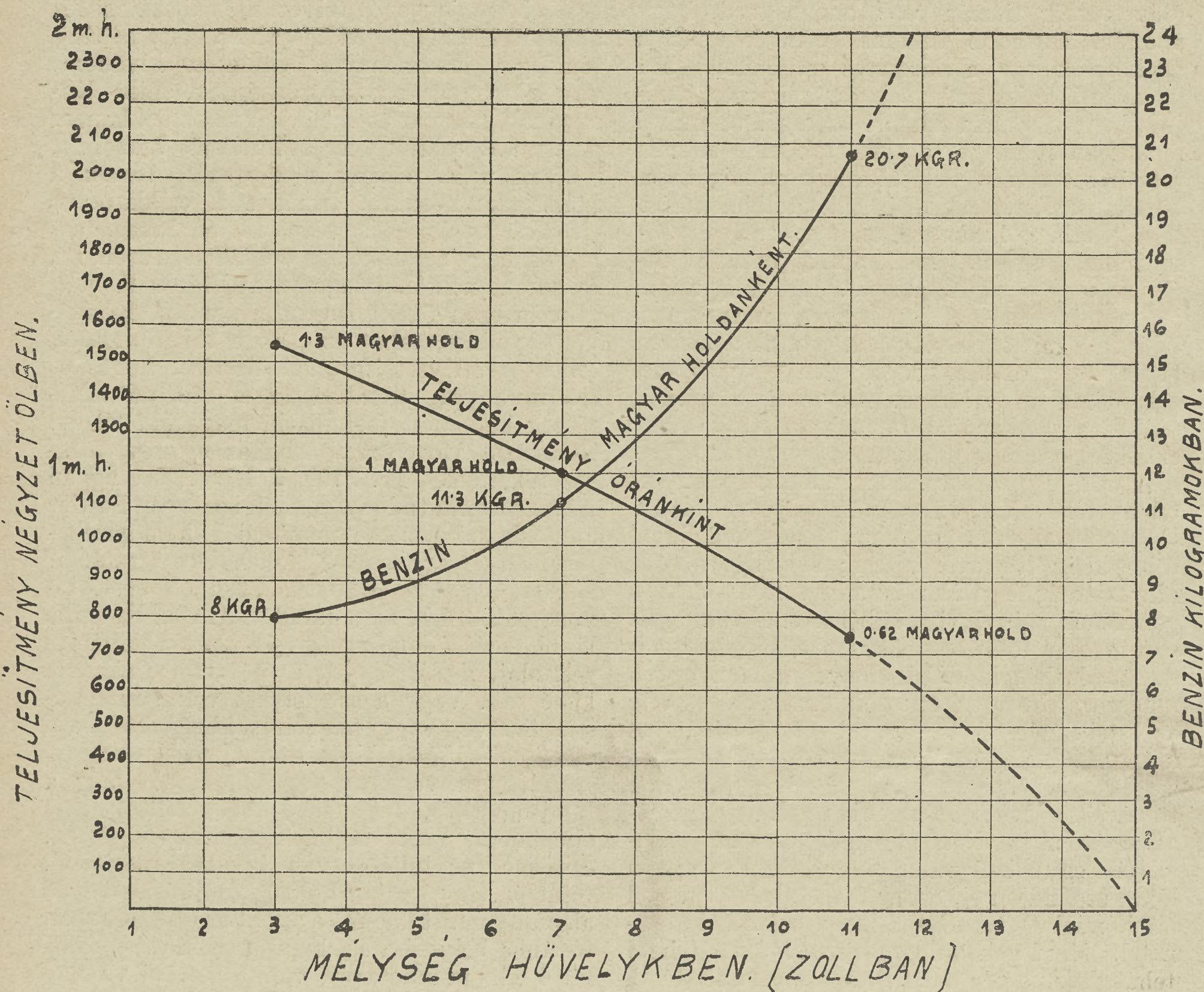
A mi főbirónk azóta párszor is megbánta az elhamarkodottságát. És megbánták a csendőrjeink is. Mert miről is volt szó? Csak arról, hogy az a négy vagy öt ember valami erdei kihágást követett el ott a Lomnicz alján, fát szedett az erdőben, vagy gombát s ezért kellett meghalnia.

Mindenesetre olcsón adták az életüket.

Nálunk pedig azóta nem csendül fel az egyhangu tót nóta, a minek csak ismét a magyar föld adja meg az árát.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár. Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

126-ik ábra. Diagramm a Kőszegi gépkapa-vitához.

fogyasztásával. Ezen mennyiségek azonban nem vonatkoznak az évi átlagos m.-holdankénti szénfogyasztásra. De a gépkapa évi átlagos benzin-fogyasztása se lesz ám 7 szántásnál 11.3 kg., hanem jóval több, mert a gépkapa-üzemnél is lesz sok utazás, lesz súlyedés, lesznek szabálytalan és sokszor rövid táblák, és a mi fő, nehéz talajok, stb.

Az is említve van a »Válaszban«, hogy a gépkapával még ca. 20 napon át tarló is hántható. Gőzekével ugyanez szintén elvégezhető.

Tisztában vagyok azzal is, hogy miként történik a szántás esti világításnál. A gőzeke billenő-ekéjének barázdá-kerekét épen oly jól meg lehet világítani, mint akár a gépkapát, de kormányozni könnyebb a gőzekét, mert az egyik kereke barázdában jár és csaknem mindig egyenes irányban halad.

Jelen soraimhoz egy tenulságos diagrammot is csatoltam, amely a »Köztelek« f. é. 38. számában megjelent közlemény adatai alapján van megrajzolva.

Bővebb magyarázat nélkül is látható a gépkapa benzin-fogyasztásának és teljesítményének görbéje, különböző szántási mélységeknél. Ezen diagramm a 45 HP gépkapára vonatkozik.

Fogadja a t. Szerkesztőség köszönetemet azért, hogy soraimnak b. lapjában helyt adott és vagyok

kész szolgálja
Szolinszky Jenő,
gépészmérnök.

A vadrepce és repcsénretek és irtásuk.

A vadrepcezt és repcsénretek, ezt az általánosan elterjedt és minden irtással látszólag daczoló két gyomnövényt részletesen nem kell leírni a gazda előtt, mert sajnos, látásból eléggé ismeri. A vadrepce vagy mezei mustár (*Sinapis arvensis* L.) az ország minden részében található és főleg a tavasziak táblái szoktak virágjától sárgállani; a repcsénretek (*Raphanus raphanistrum* L.) virágja halványabb, sárgásfehérbe vagy rózsaszínbe játszó; a repcsénretek mivel talajokon hazánkban szintén mindenütt előfordul, de főleg hazánk nyugati és északnyugati részében lepi el a tavasziakat.

Egyszerűség kedvéért a következőkben a mezei mustárt és a repcsénretek egy gyűjtőnév alá vesszük és mint a gyakorlati gazdák is teszik, csak vadrepcezt nevezük egyszerűség kedvéért azt a két gyomot, melyet Dunántul riczének is hívnak.

De nemcsak nálunk sok a vadrepce egyes vidékeken, hanem kijutott belőle szomszédainknak, különösen a németeknek is, kiknek tavasziakkal bevetett földjei egy hosszabb tél és nedvesebb tavasz után a vadrepceztől már messzire elsárgállanak. Ezt látva, könnyen arra a meggyőződésre juthat valaki, hogy hasztalan minden küzdésünk e gyom ellen, mikor a már régóta intenzív kulturában álló német földek is telve vannak véle!

De hogy sikerrel lehet ellene küzdeni és le lehet küzdeni a vadrepcezt, erre példa a többek között egy nagy német magtenyésztő, a

ki elgazosodott birtokát már annyira rendbe hozta, hogy büszkén ígér minden látogatójának a birtokán talált minden vadrepcezt egy aranyat. És a látogató hiába akar ott keresni vadrepcezt és — aranyat!

A vadrepce és irtása körül Németországban már egész irodalom keletkezett; a legújabbban a német gazdasági egyesület adott ki egy kitűnő művet a vadrepceztől és annak irtásáról* és talán nem végzek felesleges munkát, mikor e munka nyomán rövidesen ismertetem mindazt, a mi e téren a magyar gazdát is érdekelheti. Annál is inkább tartom ezt szükségesnek, mert már nem egy magyar gazda nem bírta tétlenül nézni a vadrepce elhatalmasodását, de kellő utmutatás, tapasztalat és kitartás hiányában, hasztalan kísérelt meg mindenfélet a vadrepce ellen, talán költött külön repceirtó gépekre is, a nélkül, hogy a kívánt sikert elérte volna, azaz a vadrepce jelentékenyen kevesbbedett volna.

Okulásunkra lássuk tehát, hogy e téren mit tanulhatunk a németektől, kik vidékenként már régóta és sikeresen küzdenek e gyom ellen.

De hogy irthassuk a vadrepcezt, előbb magával a gyommal és életviszonyaival kell tisztába jönnünk.

1. A mezei mustár és a repcsénretek előfordulása.

Feltűnő, hogy ez a két gaz ritkán fordul elő keverten, hanem egyes vidékeken majdnem csak mezei mustárt és más vidékeken szántóföldjein jóformán csak kizárólag repcsénretek találhatunk. Ennek okát nem tudni, különösen ott lenne nehéz e jelenséget kimagyarázni, hol ugyanazon talajviszonyok közt az egyik szántó telve van mezei mustárral, a másik pedig repcsénretekkel.

De ez utóvégre a gazdára mindegy lehet mert a két gyom egyébként körülbelül egyformán viselkedik és ezért bátran gyakorlat-szempontról is a »vadrepce« gyűjtőnév alá foglalhatók.

A vadrepce egyébként nem minden évben mutatkozik egyformán: vannak évek mikor kevés van belőle, míg máskor alig látszik ki belőle a vetés. Sok havat hozó hosszú tél és hideg tavasz, mely a kulturnövények fejlődésének nem kedvez, a vadrepce kicserázását és elharapódzását előmozdítja.

2. A vadrepce szaporodása.

Ugy a mezei mustár, mint a repcsénretek csak egy éves. A gyengébb növényeket már —1—2 fok, az erősebbeket —5% fok hideg már teljesen előli, míg védett helyen —10 fok hideget is kibírnak. A vadrepce csakis magról szaporodik, de ha azután elegendő hely áll fejlődéséhez rendelkezésre, igen sok magot hoz. A mezei mustárnál 3000, a repcsénretekénél 1000—2000 magot is olvastak már meg egy-egy növényen. Egy négyzetméter földön, melyen csak mezei mustár volt egymagában kísérletnek vetve, 29.384 magot olvastak össze. E borzasztó szaporodás magyarázza meg a vadrepce óriási nagy gyomosító képességét, mely annál tartósabb lesz,

* G. Schultz, Ackersenf und Hederich Arbeiten d. deutschen Landwirtschafts-Gesellschaft, Heft 158, Berlin 1909. Ára füzve 1.80 márka.

Mégis megjelenünk Mezőhegyesen!

Az óránként 2½—4 holdnyi munkabírásu 32 HP CASE GŐZEKE gép-szerkezete vasuti összeütkezésben megrongálódott. Helyette egy kisebb, használt 25 HP CASE GŐZEKÉT mutatunk be.

Egyidejűleg automatikus aczélcseplőinket is bemutatjuk működésben.

Vezérképviselő:

HAHN ARTHUR Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

minél tovább tartja meg a mag a földben csirakéességét.

3. A vadrepcze-mag csirakéessége.

A mezei mustár és repcsénretek magja a beérés után azonnal csiraképes és ha megkapja a csirázás előfeltételeit, azonnal ki is csirázik. De nem minden egyes szem; így sok csirázató próba kimutatatta azt, hogy 100 szem közül a mezei mustárból kicsirázott 30—76, a repcsénretekénél 8—53. Fel-tűnő, hogy egyes magvak nem akarnak egy-hamar csirázni és elfeküsznek a csirázatóban vagy a földben csirázatlanul hónapokig, sőt éveikig is; a gyakorlat is jól tudja, hogy ha nem is hagyunk vadrepczétől fertőzött talajon újabb vadrepczét magba menni, mégis

méterén 6792 vadrepczenövényt semmisített meg és ugyanazon területen a feltalajban még mindig 1536, az altalajban pedig 384 vadrepcze-magot talált.

4. A vadrepcze elleni küzdelem.

A vadrepcze elleni küzdelem éppen nem új, de mielőtt a vadrepcze irtásához hozzá fog-nánk, legelső teendők meggátolni azt, hogy a talajba újabb vadrepcze-mag jusson. Annak a követelménynek, hogy a vetőmaggal ne hozzunk újabb magot a talajba, könnyen tehetünk eleget már manapság, mikor oly tökéletes szélrosták és triőrök felett rendelkezünk. A mezei mustárt, mivel fajsúlyja nehezebb és nagysága kisebb, mint a gabonáé, alkalmas szitákkal könnyűk irostálni; a rep-

gépekre, továbbá ily esetben ú. n. magfogót lehet alkalmazni, mely szintén sok gyom-magot gyűjt össze.

Ügyelnünk kell arra is, hogy a vetőmagot tiszta, kiforgatással kitakarított zsákokba merjük, melyek sarkaiban és varrásaiban nem huzódik meg gyommag.

A rosta alja szintén terjesztheti a gyomo-sodást és nem helyes ezt baromfinak adni. A csirke és galamb, valamint a szemes eleség-gel élő madarak a mezei mustár magját ugyan erősen fogyasztják és meg is emésztik, de a repcsénretek becődarábjait nem szere-tik és az a seprédékbe és azzal a trágya-dombra vagy komposztra kerül és onnét a szántóra vagy rétre. Legjobb azért a gyom-magvakat elégetni vagy trágyalével meg-töltött hordókban rothadni hagyni, ami a csirakéességüket tönkre teszi.

A ki a eyommagvak tápláló értékét ki akarja használni, az gőzöléssel teheti őket ártalmatlannak és felvehetővé, mert az alapos

127-ik ábra. A Taphrina deformans által okozott fodorosodás az őszi baraczk levelein.

128-ik ábra. A bolhák szurásai által okozott álfodrosodás az őszi baraczk levelein.

évek multán is újabb és újabb vadrepcze kél ki a megbolygatott talajból, különösen annak mélyebb megforgatása után.

Hogy hány évig tartja meg a vadrepcze-mag csirakéességét, az tudományosan még nincs kiderítve. Egyes német gazdák megfigyelései és állításai szerint a vadrepcze magja nemcsak évtizedekig, de évszázadig is épen elfeküdne a földben.

Hogy egyes talajok mennyire telítve lehet-nek vadrepcze-maggal, arra nézve H. Puten-sen kísérlete nyújthat tájékozást. Ő a talaj-nak 25 cm. mélységig terjedő tizenötöszöri megmunkálásával, a feltalajnak négyszög-

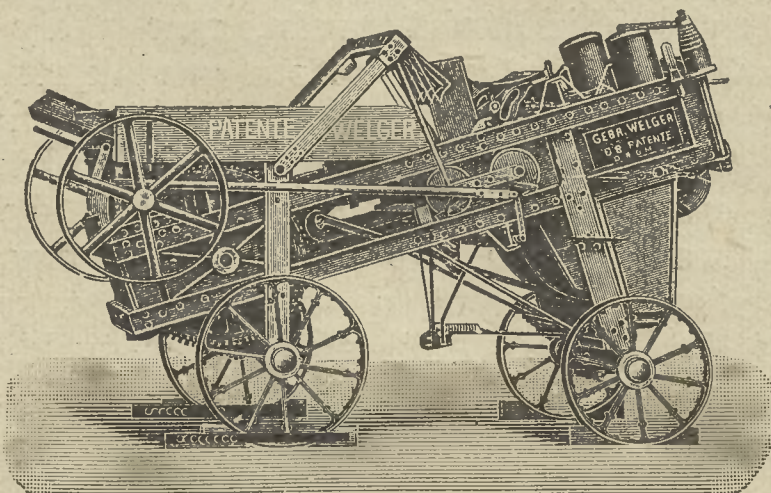
esénretekét már nehezebb eltávolítani, de kombináltan használva szélrostát triőrré, ez is sikerül, a hol a tavasziakat porüszög ellen csávázzák, ott a repcsénretek becőit könnyű teljesen eltávolítani, mert a csávázó folyadék tetején uszkal és ekkor leszedhető. De mivel a mezei mustár magja és a repcsénreteknek becőiből kihullott mag a csávázó folyadék fenekére süllyed, a csávázást alapos rostálás-nak kell megelőzni.

A nagyon elgazlott földek termését azon-kivül ajánlják ponyvás-szekéren hordatni be, mikor a ponyván marad az a gyommag, mely különben a tarlóra pergett volna ki. Arató-

üzölés tönkre teszi csirakéességüket. De a mezei mustár magjából csak keveset szabad etetni mustárolaj tartalmánál fogva, mert a mustárolaj megtámadja az emésztő csa-torna nyákhártyáit; de ha egy pár marokkal a sertések részére gőzölendő burgonya közzé szórunk, ez ott, a hol gőzöltetve etetik a bur-gonyát, jó sok gyommagtól szabadítja meg hasznohozóan a gazdaságot.

De ennél sokkal nagyobb veszedelem szár-mazhat abból, hogy a polyvában sok szokott a vad repczemag lenni. A polyva feletetésétől a legtöbb gazda nem tekinthet el, bár ekkor a vadrepczemag jó része megemésztetlenül

A nemzetközi szántóverseny alkalmából

Mezőhegyesre ránduló m. t. gazdaközönséget tisztelettel értesítjük, hogy a **ménésbirtokon, közel a szántáshoz, szabadalmazott, tel-jesen önműködően kötöző**

WELGER-féle szalmaprés-elevátorunk

is állandóan üzemben lesz látható.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T. Budapest, VI. ker., Váci-ut 19. szám.

visszakerül a szántóföldre. A polyvából rostálással ugyan eltávolíthatjuk a gyommagvak jó részét, de ahhoz kevés gazdaság szánja rá magát, De ha rostáltatják is a polyvát, a repcsénretek beczőtöredékei mégis benne maradnak.

A ki komolyan küzd a vadrepcze ellen, annak tehát nem marad más hátra, mint a gyomos polyvát az etetésből kizárni.

A szalma is terjesztheti a vadrepczét, bár sokkal kevésbé, mint az aczatot, mert a cséplésnél jól átrázott szalmában nem marad sok vadrepczemag.

Takarmánnyal — korpával, takarmánlisztrel, repczepogácsával — is behozhatjuk a vadrepczét, ha arra a vásárlásnál nem ügyelünk.

A szomszédságunkból is kaphatunk különben tiszta földünkre vadrepczét; különösen gyomosítóan szoktak az utak és vasuti töltések hatni, holott éppen ezeknél kellene a hatóságoknak jó példával előljárniok.

De ha ügyelünk is arra, hogy újabb vadrepczét földjeinkre ne hozzunk, azzal még nem sokat érünk el, mert a földben már meglévő vadrepczét is erélyesen kell irtanunk, Erről legközelebb megjelenő cikkemben lesz szó!

Gyárfás József.

Az őszi barackfa levélzsugorodása.

Kétféle ily barackfa levél-betegség van: az igazi és az álbetegség. Az igazi levélzsugorodás. Poillieux a francia botanikus társulatnak e bajt következőleg írja le: A zsugorodás a leveleken fordul elő, a melyek e betegség hatása folytán megsárgulnak vagy rózsaszínűt öltönek, hullámosak lesznek és erősen zsugorodnak. A fáknak nagy ártalmára van e betegség.

Az igazi zsugorodás megkülönböztetendő attól, a melyet a bolhák szurásai idéznek elő. Ez az álzsugorodás. Már de Candotte a bolhák szurásainak tulajdonította e baj keletkezését. A régebbi írók a levélzet szövete egy alteratiójának mondották a bajt, melyet a fák tenyésztésére kedvezőtlen időjárás idéz elő. Pedig ez egy *Taphrina* nevű parazitának *Taphrina deformans* gombának a munkája, melyet Tulasne irt le először.

A *Taphrina* által megtámadott levél elveszti chlorofilljét, de az epidermis megvastagszik és ez okozza a levél deformációját. Ha a betegség előre halad, átterjed a barackfa zöld hajtásaira és az ágakra. Ezek a betegség hatása alatt megvastagodnak.

A *Taphrina myceliumai* dusan terjeszkednek szét a parenchyma sejtek között.

Alaposan föltehető, hogy a hajtások parenchymájával terjed a baj a következő évben tovább, miért is a megtámadott részek lemeztése és elégetése célszerű.

A *Taphrina* gomba ellen legcélszerűbb a (6%-os) rézgáliczos permetezés, melyet 3-szor

alkalmazhatunk, mint a szőlő peronoszporájánál (6 kiló rézgáliczra 4 kiló égetett mész). Az első permetezés a levélzet kihajtásakor legyen.

Az álfodrosodásnál, melyet a bolhák szurásai okoznak, a dohányporos fújtatás (Schloesing-féle) fog jó eredménnyel járni.

A *Taphrina* és az álfodrosodást feltűntető ábrákat itt közöljük.

Az édesbor-kérdés.

Édesbor, illetőleg édesített bor alatt egy, főleg görög mazsolaszőlő, könnyű hegyi vagy síksági fehérbor és más anyagok segítségével előállított italt értünk. Az előállítási anyagok olcsósága folytán az édesbor sem volt drága és hazánkban, különösen Sopron és Pozsony vidékén nagyban gyártották az egyes bor-kereskedő czégek. Ezek az illatborok olcsóságuk folytán nagy versenyt csináltak a valódi tokaji bornak, annál is inkább, miután sok lelkiismeretlen kereskedő nem restellette a görög mazsolaszőlőből készült édesbort mint valódi tokaji aszút eladni. és a vevőközönséget félrevezetni, a tokaji borok pedig évekig eladatlanul heverték a termelők pinczéiben. Magától értetődik, hogy aki ismerte a valódi tokaji bort, nem hagyta magát a hangzatos címke által félrevezetni, de hát mily kevés a laikus közönség körében a borismerő, különösen Németországban, az édesbor főpiacán, ahol a legtöbben azt sem tudják, mi fán terem az a Tokaj!

Az idén érvénybe lépett új bortörvény megszünteti az édes borral üzött visszaéléseket, amennyiben teljesen eltiltja az édes bor készítését és szigorú büntetést ró mindazon egyénekre, a kiket édesbor készítésen vagy forgalombahozatalán rajtérnek.

Az új bortörvénynek ezen rendelkezése, amely főleg a tokaji borvidék védelmét célozza, sajnos, a mint már eddig is látszik, a kívánt eredményt nem fogja elérni és pedig azért, mert az édesbor készítésének tilalma csak nálunk lépett érvénybe, Ausztriában pedig nem.

Az új bortörvény által existenciájukba megtámadott, vagy legalább is jövedelmük egy részét féltő magyar édesborkészítő czégek siettek édesborkészítő telepeiket Ausztriába áttenni, vagy vevőiket velük barátságos viszonyban levő osztrák czégekbe átruházni. Az egész édesbor-ipar most Ausztriában fog lebonyolódni és a haszon, illetőleg a jövedelem amelyet az édesborkivitel folytán eddig Magyarország huzzott, most osztrák zsebekbe vándorol.

A puska tehát visszajára sült el, a hasznat ismét az osztrák sógor élvezi, mi csak a kárban részesülünk.

Jellemző az egész ügynek magyar kormányzati részről való lanyha kezelésére, hogy míg az édesborgyárosok siettek a külföldi érdekeltséget köröztényekkel és levelekkel elárastani, melyben tudomására hozzák, hogy mint eddig, a jövőben is változatlanul fognak édesborokat a rendes minőségben (csakhogy Ausztriából) szállítani, a magyar kormány sem tesz ezen üzleti manipulációnak ellensúlyozására, legfőképpen pedig azt nem teszi, a mire legégetőbb szükség volna: minden erejével odahatni, hogy a paritás elvénél fogva Ausztriában is ugyanaz a szigorú édesborkészítési tilalom iktattassék törvénybe mint nálunk.

Ha ez megtörténik és a bécsi, prágai és triezti édesborgyárosok megszüntetik üzemüket, úgy áldás lesz a Tokaj-Hegyaljára az új bortörvény reája vonatkozó speciális védelme, de addig irott malaszt az egész és hazánk borforgalmának többet árt, mint használ. T. A.

A takarmánypótló növények termesztéséről.

Igaz, hogy az idén, — tekintettel a túl sok csapadékra, — sehol az országban nem lesz takarmányszükség, csakhogy a gondos gazda nem csak a jelennel, hanem a jövővel is törődik és az a jó gazda, a kinek még ilyenkor is van a mult évről takarmánya. A kétkedők megnyugtatóására felemlitem, hogy ismerek olyan temesmegyei gazdát, a ki a mult évben zsombolyázott tengeriszár-kazlát, csak a f. évben, a tél folyamán fogja feletetni.

Azért igen helyesen jár el az a gazda, a ki azon esetben is, ha nem kell attól tartania, hogy állatai ugyan min fognak kitelelni, ilyenkor is gondoskodik arról, miszerint minél több takarmány álljon rendelkezésére. Ezt pedig minden gazda megteheti, ha földjei elég jó erőállapotban vannak, hogy a friss tarlóba kölest, muhart vagy tarlórépát stb. vet, aszerint, a mint azok, azon a vidéken, a hol az illető gazdálkodik, diszlenek.

A felsorolt három takarmánypótló növény az, amelyet leginkább vetnek gazdáink, egyrészt azért, mivel tenyészidejük rövid és másrészt azért, mivel hozamuk elég nagy és végül amelletten igen jó és tápdus takarmányt is szolgáltatnak. Lássuk már most ezen takarmánypótló növényeket egyenként.

A köleskása vetőmagja elvetés előtt jól kiostálendő, hogy abban minél kevesebb üres szem, meg gyommag legyen, továbbá az olyan vidékeken, a hol a kölesüszög is fel szokott lépni, célszerű a kölesmagot 1/2%-os kékköoldatban a Linhart-féle csávázási eljárás szerint páczolni. A kásakölesből soros vetésre katasztrális holdankint 12—20 centiméter sortávolság mellett 12—17 liter vetőmag szükséges, mely sekélyen 1 centiméternyire alá akarandó. Azon esetben, ha a későbbi kásaköles-vetésben sok gyom mutatkozik, — ez különösen akkor, ha az tarlótörésbe lesz vetve, majdnem minden körülmények között fel fog lépni, — annak gyomlálása el nem mulasztandó, még akkor sem, ha a kásaköles csak mint takarmány is lesz felhasználva, mert a kölest erősen elnyomja a gaz. A takarmánynak szánt kölesek közt a legcélszerűbb a kásakölest vetni, — azért beszélünk itt csak a kásakölesről, — ennek kifejlődési ideje körülbelül 60—70 napot vesz igénybe és mint zöld és zsombolyázott takarmány, igen jól felhasználható és az állatok által szívesen fogyasztatik.

Egyes vidékeken csaknem még jobban elterjedt takarmánypótlónövény a mohar (muhar). Moharvetésénél csakis egyéves vetőmagot használjunk, mivel a moharmag igen hamar elveszti csiraképességét; így pl. a két éves mának több, mint a fele s a három éves majdnem teljesen elveszti csiraképességét. A muharmag soros, vetésre katasztrális holdankint 12—15 centiméter sortávolság mellett 17—24 liter vetőmag szükségeltetik, mely sekélyen 2—3 centiméternyire alá akarandó. A mohar főleg szénának felhasználható, mivel zölden az állatok nem a legszívesebben fogyasztják, különösen a szarvasmarha nem igen szereti a muhart zölden, mivel annak szára erősen szőrös.

Végre lássuk még a tarlórépát, mint takarmánypótló növényt. A tarlórépa, a mint a neve is mutatja, valamely letakarított termény tarlójába kerül, így tehát növekedésének időszaka, szintén rövid. Ezen takarmánypótló növény azért nincsen annyira elterjedve az országban, mint a két előbbi, mivel az állandóan nyirkos időjárást kiván, már pedig a takarmánypótló növényekhez a gazdák rendszerint csak akkor nyulnak, ha előreláthatólag nem lesz elegendő téli takarmányuk, illetve olyan esztendőben, a midőn aszályos évek vannak, a mikor a nap heve folytán ugy a mesterséges, valamint a természetes takarmányfélék kiszűnnek, már pedig ilyen években

Kartellen kívül

zsák, kéveköttő, szőlőkötő-fonal, dohányzsineg, ponyva és mindenféle gazdasági cikkek kaphatók: **Friedmann József, Budapest, VI., Dávid-utcza 4.**

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata f. évi szeptember hó 22-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utcza 12. sz.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyuvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipócsi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

a hegyes és erdős vidékeket kivéve, nem igen lehet arra számítani, hogy ezen növény elültetése után megered az eső. A tarlórépa soros vetésnél 50—60 centiméternyi távolságra lesz vetve és katasztrális holdankint a vetőmagból 60—90 dekagramm szükségeltetik. Ott, ahol a vetés után a tarlórépa igen sűrűnek mutatkozik, a vetést egyeztetni kell és pedig úgy, hogy az egyes növénytávolságok 25—30 centiméternyire legyenek egymástól. A sorok között azután a szükséghez képest egyszerűen kétszer planetekével megkapálandók. Tekintettel arra a körülményre, hogy a tarlórépa őszzsel sokáig vesztegelhet kár nélkül, a földben, s mert késő őszig még mindig fejlődik, többnyire csak november hó folyamán szedik ki gazdáink, illetve akkor, amidőn a többi kapásokkal már végeztek. A tarlórépa eltartására vonatkozólag megjegyezzük, hogy azt a legjobb felapított állapotban árpapolyvával rétegezve elvermelni, mivel a rendes répa kupaczkokban igen könnyen megrothad.

Az itt felsorolt három takarmánypótlónövény lenne az, a melynek termesztése minden körülmények között kifizeti magát, ha földjeink elég jó erőállapotban vannak, a miért is elméletlen nem tudjuk gazdáinknak eléggé ajánlani, hogy ne csak takarmányszük esztendőkből, hanem a többi években is termeljék ezen növényeket.

Bászeli Elek.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Hajtószijak romlása.*

Ugy találom, hogy nagyon sok hajtószijam romlik a gözcséplő-gép, darálómalom és takarmánykamra gépein. Eddig semmivel sem áptuk, bár úgy vélem, hogy kell oly szereknek lenni, melyek a szijakat tartósabbá teszik. Nagy köszönettel vennék ily irányú utbaigazításokat.

I. P.

Kérdés. *Műtrágya rozs alá.*

Egy elhanyagolt birtokot vettem bérbe, a mely trágyát már jó ideje nem látott. Tiszta ugarba kellene 50 hold rozsot vetnem, de tartok tőle, hogy nem fogja magát jól viselni és hitvány terméssel fog fizetni. Műtrágyával óhajtanék tehát a bajon segíteni és erre nézve kérnék tanácsot. A föld szürke homokos agyag.

I. P.

Kérdés. *Szűk szalmatermés és az aljazás.*

Nagyon ritkák lévén buzáim, kevés a szalmatermés és szűken leszek nagyon az aljazóval. Takarmányom elég termelt, úgy, hogy marhát tarthatok rendes létszámban; de mit tegyek az aljazóval, a mely az idén is már négy hónapig teljesen hiányzott. Számítás végett, kérek utbaigazítást arra nézve, hogy mennyi egy felnőtt marha aljazószükséglete egy esztendőn át?

D. K.

Kérdés. *Mit tegyek a hesszeni légy ellen?*

Buzáimban az idén a hesszeni legyek mintegy 10% kárt okoztak. A meglepő az, hogy őszzsel nem is volt a buzám kikelve s így csodálatos az, hogy a szeptemberben rajzani szokó légy mégis megtalálta az utját a buzámhoz. Ugy vettem észre, hogy szomszédságomban csak néhol jelentkezett e kalamitás. Tehát nem lépett fel általánosan. Az elővetemény tiszta ugar volt.

Zs. B.

Felelet. *Nyulzapuka magtermése elhullott mag után című kérdésre.*

Az tény, hogy a nyulzapukának a szél által kivert tokos magjából ismét létesíthetünk nyulzapukát. 1906. évben épp úgy jártam, mint kérdező. Nagy részét a tokos magnak egy júliusi vihar kirázta. Én ügyet sem vettem rá, hanem feltörtem a táblát, kétszer megszántottam rozs alá és rozsszal be is vettem. Legnagyobb meglepetésemre az 1907. nyarán a learatott rozstartlóban annyi nyulzapuka növényt találtam, a mennyi csak a legsikerültebb magvetés után mutatkozhatik. Többek rábeszélésére meghagytam és 1908-ban nagyon szép nyulzapukám keletkezett belőle, a melyet takarmánynak vágtattam le. Az tehát tény, hogy a nyulzapuka rövid időközben ismételve jöhet ugyanarra a táblára a nélkül, hogy a föld az unottság jelét elárulná.

C.

Felelet. *Ammoniakadag felfuvódásnál cz. kérdésre.*

Az ammoniak (szalmiák) adagja leghelyesebb, ha 20 grammot adunk egy liter vízbe, vagyis körülbelül egy evőkanállal. Egyéb-ként épp oly jó szer a mésztej is, vagyis az égetett mészfolyadékja, mert az rendszeresen kéznél van és olesó is.

C. v.

Felelet. *Nem okleveles gazdasági ispán felmondása ideje cz. kérdésre.*

Forduljon ez ügyben a földmivelésügyi m. kir. miniszteriumhoz, mely készséggel megadandja a kellő felvilágosítást.

J. J.

Felelet. *Artézi kutak vízbőség hiánya című kérdése.*

Ezen szakkérdésben mindenesetre helyes volna oly mérnökök tanácsát kikérni, a kik az artézi kutak furásával foglalkoznak. Helyes volna azon városok vagy gazdaságok kutafúróhoz fordulni, a kik ily kutakat furtak. Ott van Czegléd városának polgármesteri hivatala, Ujzásd állomásfőnöksége stb. melyek utbaigazításokat és a mérnökök czimeit készséggel megadják.

P. G.

HIREK.

Ujabb termésbecslés. A földmivelésügyi miniszter legujabb adatai szerint a termés-kilátás 1909. évi augusztus hónap 15-én: buza 33,513.000 métermázsa, rozs 12,441.900 métermázsa, árpa 15,534.500 métermázsa, zab 13,619.300 métermázsa, tengeri 42,497.800 métermázsa, burgonya 46,234.000 métermázsa. 1908-ban volt végeredmény: buza 41,423.229 métermázsa, rozs 12,190.421 métermázsa, árpa 12,263.031 métermázsa, zab 10,184.926 métermázsa, tengeri 37,117.269 métermázsa, burgonya 37,955.161 métermázsa.

Magyarország buzabehozatala 1909. július havában. A kereskedelemügyi miniszter ur elrendelte, hogy mindaddig, míg a külföldi s különösen a balkáni, esetleg orosz és amerikai nagyobb mennyiségekben hozatik be, a m. kir. központi statisztikai hivatal folyó évi augusztus havától kezdve hazánk buzabehozataláról az árnyilatkozatok alapján soron-kívül, félhavonként kimutatásokat állítson össze. A félhavonként összeállított adatok legkésőbb a következő félhónap végén fognak nyilvánosságra hozatni s így az érdeklődő gazdasági körök a hivatalos összeállítások alapján lehetőleg gyorsan tájékozódhat-

nak buzabehozatalunkról. A statisztikai hivatal az egész július havi buzabehozatalunkra vonatkozó adatokat most tette közzé s a közzétett eredmények szerint buzabehozatalunk július havában következő volt:

	Mennyiség métermázsaiban			
	Összesen	Budapestre	Fiuméba	Sziszekre Vinkovczera
Ausztriából ...	356	—	—	—
Boszniából	3.289	1.091	155 684	889
Oroszországból	2.957	—	2957	—
Romániából ..	140.267	140.064	—	—
Szerbiából	13.380	13.380	—	—
Bulgáriából ...	18.325	18.325	—	—
Együtt ...	178.574	172.860	3112	684 889

A közölt adatok kiegészítésül megjegyezzük, hogy a statisztikai hivatal által közölt adatok némileg eltérhetnek a külkereskedelmi havi közleményekben közzéteendő adatoktól, mert a nyilvános áruraktárakban elhelyezett mennyiségek a fentebb közölt adatoknál már az érkezés alkalmával számbavételnek, ellenben külkereskedelmi közleményeinkben a számbavétel nem az érkezés alkalmával, hanem csak akkor történik, a mikor az áru a raktárból belföldi rendeltetéssel tényleg kiadatik.

A buzaliszt beviteli utalványa. A német malmosok nagyon meg vannak rémulve a birodalmi kancellár egy rendelete miatt. A kancellár ugyanis a birodalmi tanács főlhatalmazása alapján elrendelte, hogy 1909 október 1-től kezdve a beviteli utalvány-szabályzat 4. szakasza oly módon változtandó meg, hogy 100 kilogram buzaliszt 150 kilogram buzának felel meg, nem pedig, mint eddig, 160 kilogram buzának. Ez a változtatás nagy veszteséget jelent a német malmoknak, mert a régi szabályzat alapján már nagy kötésekét csináltak őszi szállításra a külföld számára. A tíz klg. kisebb bonifikáció szákonkint 55 pfennig veszteséget jelent a malmoknak. Az érdekelt malmok beadványban fordultak a birodalmi kancellárhoz, amelyben arra kérik, hogy az új rend ne sujtja a már létrejött kötésekét. — Németországban, a hol oly czéltudatosan gyámolítják az ipart, általában kellemetlen hatást tett a liszt kiviteli prémiumának ilyen megnyirbálása.

A német maláta kiviteli díja. A német birodalomban eddig tudvalevően a bevitt maláta után métermázsaankint 1 márka 30 pfennig beviteli utalványt adnak, a mi tulajdonképen azt jelenti, hogy a német maláta ily összegű kiviteli jutalomban részesül, ami természetesen a magyar és osztrák termelés terhére, illetőleg kárára megy. A németek azonban nem elégednek meg ezzel, hanem arra törekednek, hogy a beviteli utalvány összegét a sörárpa vámjának megfelelően 4 márkával állapítsák meg. Ha ez a törekvés valóra válnék, az végtelenül károsítaná a magyar és osztrák maláta-és árpakivitelt. Már az eddigi 1 márka 30 pfennig beviteli utalvány is ellenkezik a Németországgal fönálló kereskedelmi szerződéssellemével, a tervezett emelés meg éppen-séggel tönkretenné árpakiviteltünket és maláta-iparunkat. — Bécsben ezt már észre is vették és a bécsi terménytőzsde beadványban fordult az osztrák földmivelésügyi miniszterhez, kérve, hogy semmi esetre se egyezzen bele, ha a német kormány tényleg föl akarná emelni a maláta kiviteli prémiumát. Hát Budapestben nincs tudomás erről a dolgról?

Mindenféle **gazdasági magot legmagasabb áron** vásárlók.

Jelenleg különösen:

őszi borsót
őszi bükkönyt
szöszös bükkönyt
őszi árpát

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése
 Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

Nemzetközi motoros talajművelő-gépverseny. Mezőhegyesről jelentik táviratban: A Mezőhegyesen rendezendő nemzetközi szántógépversenyen négy gőzgépes és három robbanó motoros-éke vesz részt. Az összes gépek munkában vannak. A zsüri augusztus 19-én kezdi meg munkásságát, azonban mivel a nagy munkahalmaz miatt az összes adatok még nem állhatnak rendelkezésre és a versenyvezetőség csak augusztus végén fejezi be munkáját, a zsüri most nem dönthet a díjakról. Ugy a gőzgépes, mint a robbanó motoros-ékek általában jó munkát végeznek és valóban érdekes, egyúttal tanulságos látványosságban lesz része a versenyen egybegyűlő gazdaközönségnek. Magyarországnak a mezőgazdaság haladása iránt érdeklődő gazdaközönsége meggyőződhetik a versenyen arról, hogy minő jelentőségük van a magajáró ékeknek. Különösen érdekesek a benzinmotoros ékek, amelyek erős versenyt keltenek a gőz-ékeknek. Már eddig is számosan érkeztek a külföldről, ahol ennek a versenynek az előkézűletei nagy érdeklődést keltettek. A külföldi szakértők nagy elragadtatással nyilatkoznak a munka szigorú és pontos ellenőrzéséről és a verseny gyakorlati irányu rendezéséről. A mezőhegyesi uradalom igazgatósága a földművelésügyi miniszter utasítására minden szükségesről a legmesszebbmenő módon gondoskodott. A verseny alkalmából a szántógépeken kívül több más gép, ugymint acélcseplő, szalmaprés, vetőgép is bemutatóra kerül. A verseny vezetésében *Sporzon Pál* és *Karkoványi Ákos* tanároknak a zsüri két tagja, *Ordódy János* iparművészeti titkár és *Herdlicska Ernő* gazdasági akadémiai titkár segítőknek, a rendezés előmunkálatait *Jeszzenszky Pál*, az *O. M. G. E.* ügyvezető titkára végezte *Kovácsy János* segédtitkár segítségével.

A **Temesmegyei Gazdasági Egyesület** növénytermelési szakosztálya a minap *Juhász Vilmos* elnöklésével ülést tartott. A szakosztályi ülésen, nagy érdeklődés mellett, *Timár János* beadványát tárgyalták, ki egy magnemesítő intézet fölállításához az egyesület kísérleti telepének átengedését kérte. *Zathureczky Károly* ügyvezető titkár pártoló felszólalása után a szakosztály tagjai is kívánatosnak tartották a magnemesítő intézet fölállítását s ilyen irányban javaslatot terjesztettek az igazgató-választmány elé.

A **Hontvármegyei Gazdasági Egyesület** most tartott igazgató-választmányi ülésén *Ivánka István* elnök javaslatára elhatározta, hogy képviselteti magát a pozsonyi sörárpa-vásáron. Elhatározta két állatdíjazás rendezését, s örömmel vették tudomásul, hogy a földművelésügyi miniszter *Zalaba* és *Garampáld* jégkárosult kisczáráinak őszi vetőmag beszerzésére 1000—1000 korona segítséget engedélyezett.

A **Zalavármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.** Zalavármegyei Gazdasági Egyesülete *Hertelendy Ferenc* elnöklésével tartotta meg Keszthelyen rendezés évi közgyűlését. *Sárközy Viktor* titkár terjesztette elő az egyesületi vagyonállapotára vonatkozó jelentéseit, melyeket a közgyűlés jóváhagyott. A folyó évi állatdíjazások tekintetében elhatározta a közgyűlés, hogy szeptember 7-én Nagykanizsán, szeptember 10-én Zalalövön; szeptember 13-án Letenyén, szeptember 15-én Pácán, szeptember 17-én Szentgróton tartják ezeket meg, mely helyeken a kistenyésztők között 3440 korona állami és egyesületi díj kerül kiosztásra.

Országos borászati kongresszus Verseczen. Versecz város közönsége f. é. szeptember 19-én és 20-án kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszterek, valamint azok államtitkárainak védnöksége és az összes országos gazdasági egyesületek közreműködése mellett borvásárral egybekötött országos borászati kongresszust rendez. E kongresszus rendezésére Versecz város közönsége azért vállalkozott, mert e kiváló bortermelő vidék gazdáinak szülő- és bortermelőinek alkalmat óhajtott adni arra, hogy gyakorlati és elméleti ismereteiket gyarapítsák és kiváló szakemberek tanácsait és oktatásait meghallgatva, azokat gazdaságaikban évenyessítsék. A kongresszusnak kétségbe-

vonhatatlanul nagy közgazdasági jelentősége van, amely annál nagyobb mérvű, mert nem egyoldalú, hanem az összesség kivánalma gyanánt jelentkezik és főleg költséges szőlőművelésünket a túlprodukciónak következményeitől megvédeni és borának veszélyeztetett értékesítését megmenteni célozza. Ebből kifolyólag első sorban a hazai és külföldi érdeklődés bevonásával boraink kivitele és a vámkülföldön leendő értékesítése érdekében követendő teendők volnának megállapítandók. A kongresszus iránt országszerte, sőt a külföldön is nagy az érdeklődés. A kongresszus sikerét biztosítandó, szükség van a borgazdaság összes tényezőinek legbuzgóbb támogatására s azért Versecz közönsége azzal a kéréssel fordult Magyarország bortermelőihez és minden érdeklődési körhöz, támogassák az akciót, csatlakozzanak és követeljék borgazdaságunk megvédését. Megkérjük az összes törvényhatóságokat, gazdasági egyleteket, kereskedelmi kamarákat, bortermelő- és kereskedelmi egyesületeket, hassanak oda, hogy Magyarország bortermelése és borkereskedelme jogos védelemben részesüljön.

Eczet. A földművelésügyi miniszter az elmúlt hetek folyamán kommunikált az összes napi és szaklapokban és felhívta a termelőket, hogy gyártsanak boraikból eczetet mert — bár a salátaszazon már mulófélben van — az eczet van hivatva arra, hogy az eddigi borértékesítési bajokat gyökeresen orvosolja. Mi itt, a belföldön csendesen megmosolyogtuk ezt a naivitást, nem úgy azonban külföldi fölösszámban levő ellenségeink, ezek felkapták az odadobott prédát és pontos számadatokkal fűszerezett maró szatírával írott cikkekben gunyolják ki ezt a legujabb hivatalos baklövést. Így a wieni »*Neue Wein-Zeitung*« című szaklap legutolsó számában levő »*Utopien des Herrn von Darányi*« című vezércikket ad közre, mely elolvasásra érdemes.

T. A.

APRÓK.

Az új bortörvény hatása a mustüzletre. Az új magyar bortörvény egyik kétségkívül legrosszabbul sikerült szakasza a bornyilvántartásról szóló határozmányok. A törvény életbelépésekor termelők és kereskedők (csodálatos egyetértésben) tiltakoztak a tulszigorú és a gyakorlat követelményeinek meg nem felelő intézkedések ellen, gyűléseket tartottak, feliratokat intéztek a miniszterhez, de persze mind hiába. Julius 1-e óta életbelépett a bornyilvántartási kötelezettség és Damokles kardjaként lebeg minden borral foglalkozó és bort pincéjében tartó egyén feje felett.

Az új bortörvény ezen kiváló vívmánya már az idén egy kellemetlen meglepetést fog hozni a termelőknek. Ausztria ugyanis a szüreti idény alatt több százszeker hektoliter mustot szokott nálunk vásárolni, melynek nagy részét a termelők vagy az osztrák borkereskedők saját magyarországi pinczéiben hagyja kiforrni és az idény folyamán elszállítja.

Tekintettel azonban az új bortörvény reájuk nézve sérelmes intézkedéseire, főleg pedig a bornyilvántartás kötelezettségére, az osztrák borkereskedők elhatározta, hogy mustvételeiket hazánkban a lehetőségig redukálni fogják és valljuk be őszintén, teljes joggal, azzal érvelvén, hogy minek menjenek ők egy oly országba árut vásárolni, a hol őket, a helyett hogy mint idegen földről jövő vevőket, a kik pénzt hoznak az országba, dédelgetnek, a legképtelenebb szekaturákkal bántják és nehézségeket gördítenek utjukba.

E sorok írójának alkalma volt még az olasz borvámklauzula idejében személyesen tapasztalatokat szerezni arról, hogy mily végtelen előzékenységgel bántak annak idején az olasz közegek és kormánykörök lent lévő borvevőinkkel, minden képzelhető előnyt és könnyebbséget biztosítottak nekik és elég volt egy panaszos szó, hogy az olaszoknál teljesen szokatlan eréllyel utána járjanak a dolognak és a bajokat orvosolják.

Nálunk ugy látszik az ellenkező politikát

vallják. Hogy mily eredménnyel, azt a jövő fogja megmutatni!

T. A.

A fodormenta (*Mentha crisma*) termelése. Dr. Páter Béla a kolozsvári gazd. akadémia tanára, a gyógynövények termelésével nagyban foglalkozik az akadémia gyógynövénytelepén. 41-féle gyógynövénytelével kísérletez évek óta és ha valaha Magyarországon a gyógynövények termelése fölkarolást nyer, úgy ez dr. Páter Béla érdeme lesz, a ki e termelést alaposan végzi. Ime egy példa. A fodormenta másodéves terméséről számol be a Kísérletügyi Közlemények 1909. júliusi füzetében. A terület 840 négyzetméter. Termelt ezen 185.05 kg. száraz áru, a melyet 1 K 10 filléres egységárban eladva, befolyt 203 K 55 fillér; egy kat. holdra esik tehát nyers jövedelem 1378 korona. A költségek, gyomlálás, aratás 43 K 20 fillér, marad tehát 160 K 35 fillér, viszonyítva egy kat. holdra *1085 K 65 fillér tiszta jövedelem.* A termelésnél szuperfoszfát, káli és chilisalétróm trágyák lettek felhasználva.

Espalier falak üvegből. Gróf Choiseul Horace Vidy Chatillonban (Franciaország) üvegből csinált Espalier falakat azzal a céllal, hogy a déli és északi oldalon egyaránt termeljen gyümölcsöt és így az Espalier jobban kihasználja. Az eredmény sikeres volt. Az üvegfal átbecsátott a sugarakat és az északi oldalon ültetett fák is jól termeltek. Franciaországban egy két és fél méter magas fal egy méter hosszúságban 35 frankba kerül. Egy hasonló épített fal 20—23 frankba. Az ár tehát ott nem tulságos. Ezt a luxust tehát ott a csemege-gyümölcstermelők maguknak megengedhetik.

Szesz.

A szeszüzletben e héten a forgalom élénk volt és a szesz árak változatlan szilárd áron zárulnak azonnali és drágábban későbbi zárlatra.

Eikelt *Finomított szesz* adózza 175.—175.50 K, adózatlanul 56.—56.50 K azonnali szállításra és zárlatra.

Élesztőszesz adózza 173.—173.50 K-ig adózatlanul 54.—54.50 K-ig kelt el, felsőmagyarországi vevők által vásárolva.

Denaturált szesz több tétel hordóval együtt zárlatra 48.50—49 K-ig kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz augusztusi szállításra gyéren volt ajánlva és 50.50 kor-ig kelt el. Uj termelési időszakban szállítva több köté 2.50—3.—K kelt jegyzésen alul. Az üzletirányzat szilárd.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózza	175.—176.—	K
Finomított szesz adózatlan	56.—57.—	»
Élesztőszesz adózza	173.50—174.—	»
Élesztőszesz adózatlan	54.50—55.—	»
Nyers szesz adózza	173.—174.—	»
Denaturált szesz	48.50—49.—	»

Készáru-tőzsde 1909. augusztus hó 19-én

Fajta	Hektoliterenkinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapestben		Hektoliterenkinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapestben	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	19.—	29.35
"	76	—	—	80	29.80	29.55
"	77	28.55	28.80	81	—	—
"	78	28.70	28.95	82	—	—
Fehérmegyei						
"	75	—	—	79	28.80	20.05
"	76	—	—	80	29.05	29.30
"	77	28.40	28.65	81	—	—
"	78	28.60	28.85	82	—	—
Pestvidéki						
"	74	—	—	78	—	—
"	75	—	—	79	28.90	29.15
"	76	—	—	80	29.11	29.40
"	77	28.50	28.75	81	—	—
"	78	28.65	28.95	—	—	—
Bánsági						
"	74	—	—	78	—	—
"	75	—	—	79	29.—	29.35
"	76	—	—	80	29.20	29.55
"	77	28.55	28.80	81	—	—
"	78	28.70	28.—	—	—	—
Bácskai						
"	74	—	—	78	—	—
"	75	—	—	79	29.—	29.35
"	76	28.20	28.55	80	29.20	29.55
"	77	28.55	28.80	81	—	—
"	78	28.70	29.—	—	—	—
Rozs elsőrendű uj	—	—	—	—	19.50	19.65
" középminőségű (uj)	—	—	—	—	19.80	19.90
Árpa takarmányáru, elsőrendű	—	—	—	—	15.20	15.60
" másodrendű	—	—	—	—	14.80	15.20
Köles	—	—	—	—	—	—
Zab elsőrendű (uj)	—	—	—	—	15.40	15.60
" középminőségű (uj)	—	—	—	—	14.80	15.20
Tengeri belföldi	—	—	—	—	15.60	15.80
" román v. bolgár	—	—	—	—	—	—
Repcekaposza	—	—	—	—	—	—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

Magyar szabad. 41461 sz.
Orosz szabad. 13184 sz.

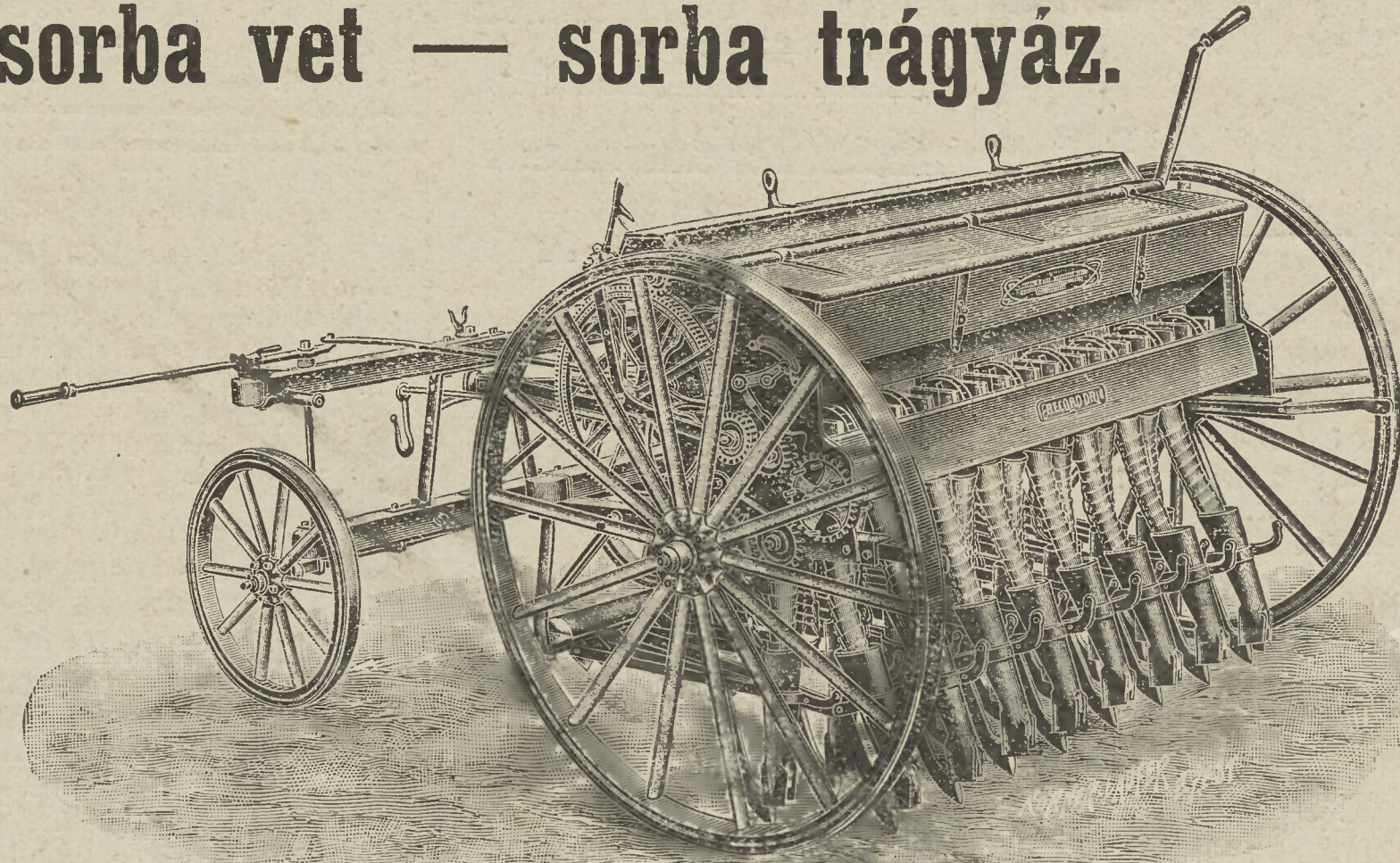
Osztrák szabad. 24190 és 36532 sz.
Német szabad. 171497 és 197235 sz.

„REKORD II.” szab. sorvetőgép

a losonezi mezőgazdasági gépgyár gyártmánya

sorba vet — sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás
bámulatos termés-
többletet
eredményez.

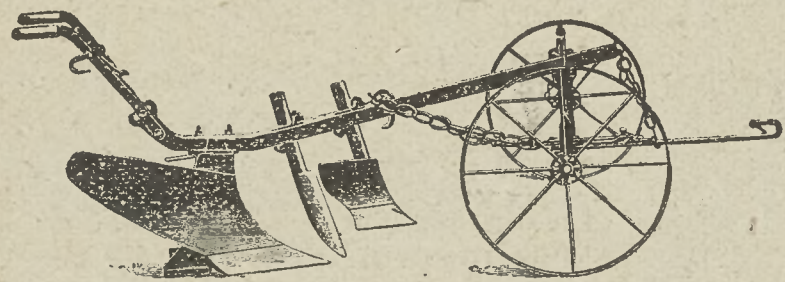
A sorbatrágyázás
által kb. 50% mű-
trágya megtakarítás
érhető el.

Könnyű súlyú és sokoldalúan használható vetőgép. Minden látszólagosan hasonló külföldi gyártmányt felülmul.

Uradalmaknak szívesen küldjük próbára gépeinket.

Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

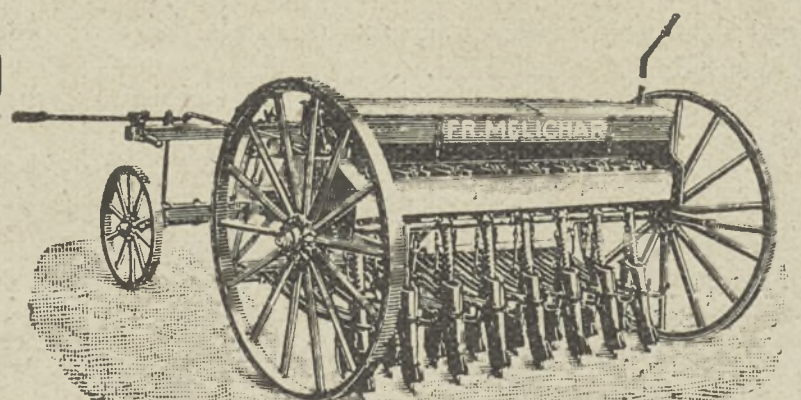
A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körút 32.

Bächer - Melichar

Rudolf

Ferencz

eke gyára ajánlja
utólérhetetlen

gyártmányait, elsőrendű anyagból készült,
tökéletes szerkezetű

egy- és többvasú egytetemes aczélekéit,

aczelboronáit, répa- és burgonyakiszántóit,
cultivátorait és minden egyéb talajművelő

eszközeit.

páros sorú „Unicum Drill”
páratlan sorú „Fortuna Drill”

vetőgépei

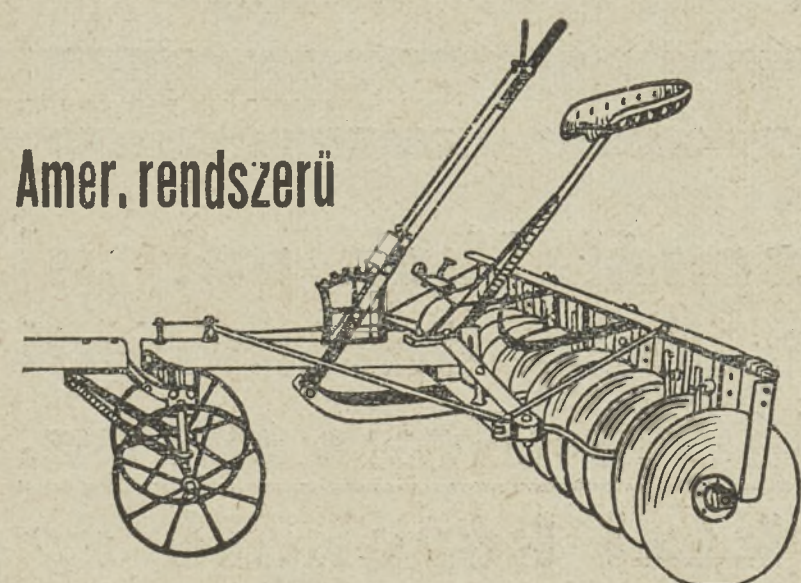
felülmulhatatlanok

Értéktelen utánzatoktól tessék óvakodni!

UJDONSÁG!

IMPERATOR

műtrágyaszóróval egyesített
sorvetőgép.

Amer. rendszerű

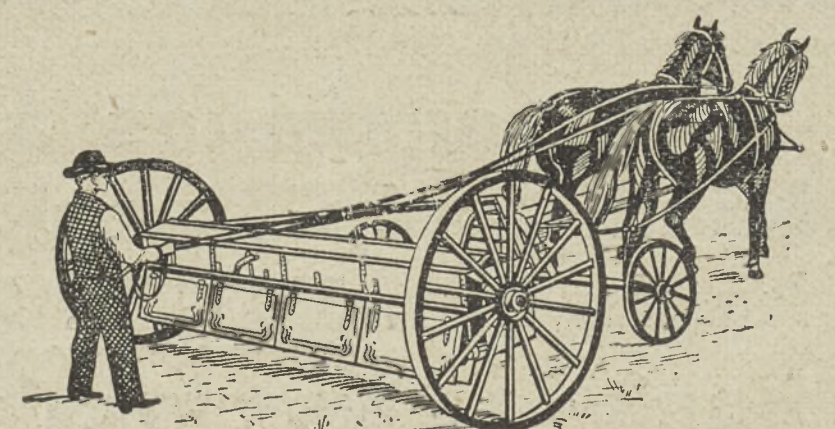
Tárcsás boronáit.

BUDAPEST

VI., Nagymező-u. 68.

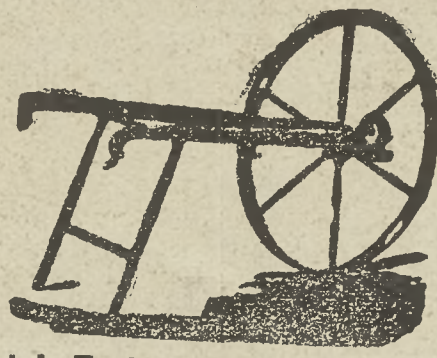
Árjegyzékkel vagy árajánlattal

készséggel szolgálunk.

Műtrágya-szóró.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

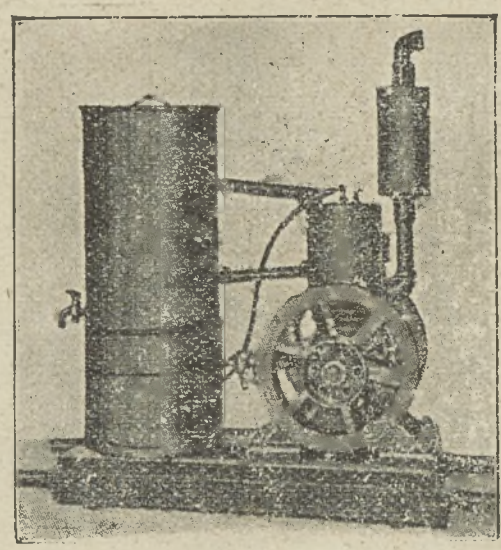

Stadel-Torkos földmérő - taliga.
Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárában, Győrött.

T. cz.

Felajánlja a legújabb és legelőnyösebb **igás lószerszámot**, melynek ízelőnye az, hogy a lovat soha fel nem dörzsöli és fel nem nyomja; ezen **kitűnő lószerszámok a francia tüzőrség mintája szerint lesznek készíve** és parádés szerszámnak felette kiválóan lehet használni. — Készülnek eredeti Schmidt-féle blanck-bőrből, sárga kulcsokkal, 4 évi jótállással, **80 koronaért**. — Kérném Uraságodat, engem egy próbarendeléssel megfizetni és én törekedni fogok t. Czimet minden tekintetben ki-elégíteni.

Műszaki szijgyártó műhely, VII., Kertész-utca 29.
Stein Sándor.

EMPIRE benzínmotor

(eredeti amerikai gyártmány) minden gazdaságban nélkülözhetlen.

1 1/2 HP } ára száraz- K 600
 } elemes vil. amos gyújtással K 1000
3 HP }

Villanydelejes mágnes gyújtással 200 koronával drágább. Kérjen árjegyzéket.

Dénes B. motorspecialista
Budapest, V., Lipót-körút 15/a.

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a

KÁLI,

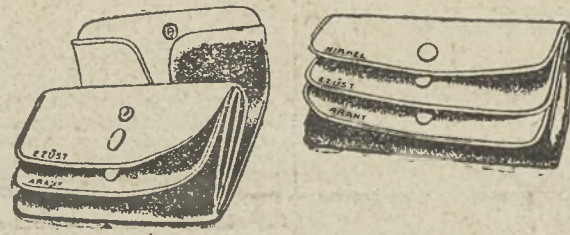
a melynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, herféléknek és réteknek, úgy az árpának és szőlőnek, de a gabonafélék is rendszeresen meghálálják. Különösen szegények káliban a homok és tőzeg-talajok, ezeknél feltétlenül szükséges a hiányzó káli pótlásáról gondoskodni, mivel azoknál csak foszforsav és nitrogénnel való trágyázás által lehetetlen a lehető legnagyobb termést elérni. A mi viszonyaink között leginkább a 40% kálisó bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kilo százalékát (a kisebb szállítási költség miatt) legolcsóbban vásárolhatjuk.

A kálitrágyák alkalmazásáról a **KÁLI-SYNDIKATUS mezőgazdasági tájékoztató irodája**, Budapest, VIII., Üllői-ut 36. sz. (József-körút sarok) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Lőrincz István

Budapest, Múzeum-körút 5.

Szép box lovaglő-csizmák készen is kaphatók.

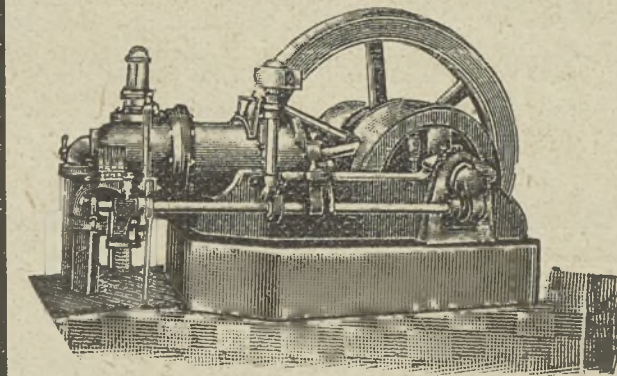

ÚJDONSÁG!
PAPEK-féle törvényileg védett **pénztárca** erős zerbőrből.
Előnyei: Egy darab bőrből készíve, minden pénzem külön van, lapos és nem merűv. **Ura részére 11 cm. hosszú, 7 1/2 cm. széles K 3.- Hölgyeknek 11 cm. hosszú, 6 1/2 cm. széles, K 3.-** Vidékre 2 drb megrendelést portamentesen szállítom.
Papek József
bőröndös és finom bőráru készítőnél Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15. — Árjegyzék bérmentve.

ELSŐRENDÜ KIVITEL! — VERSENYKÉPES ÁRAK!
Fischer János mérnök

malomépítési vállalkozó a világhírű „Tangye“-s Birminghami motor- és gépgyárainak magyarországi és társországainak kizárólagos képviselője:

V., Báthory-u. 1. BUDAPEST V., Nádor-u. 35.

Ajánlja elismert világhírű:
Négyttemű nyersolajmotorjait, szívógáztelepeit, antracit, koks és faszénre, benzín-lokomobiljait esőplő-szekrényre.
Elvállalja: motor-, gőzgép- és turbina-hajtásu malmok és szeszfárak átalakítását, valamint új telepeknek a legmodernebb gépekkel, önműködően és a legmesszebbmenő szavatosság mellett leendő berendezését.

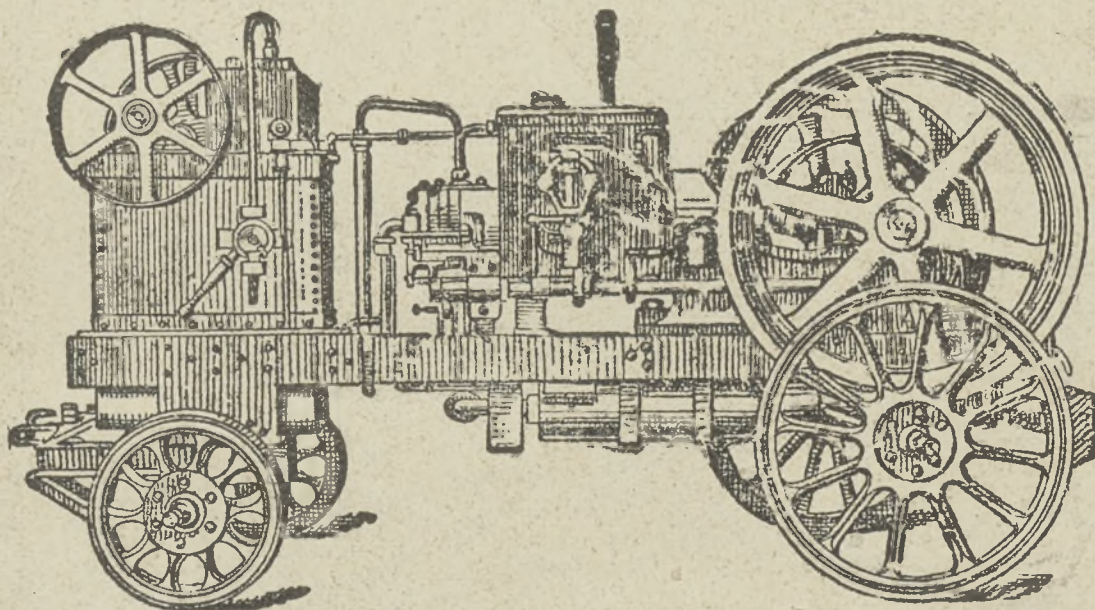
Telefon 101—25. Sörgöncim: Turbina.

ÁLLANDÓ RAKTÁR! — LEGJOBB REFERENCIÁK!

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Schulhof Adolf nagykanizsai bornagykereskedő elhalálása folytán a pinceszét egy része felosztván, körülbelül 2—3000 hektoliternyi, elsőrendű kiváló minőségű 4—10 esztendő 20 hektolitertől 100 hektoliterig terjedő **ászkhordó** nagyságban eladásra kerül. — Ugyanott 250—800 literig is jutányosan eladatok. Érdeklődők a hordókat **Schulhof Adolf cég üzlettelepén Nagykanizsán** bármikor megtekinthetik.

LANGEN és WOLF motorgyár
BUDAPEST, VI., Váci-körút 59.

Eredeti **„OTTO“** -féle lokomobílok, benzín- és szivógáz-motorok.
Kényelmes fizetési feltételek.

Műtölgyfa

lábön álló, vagy döntve, 65 centiméter embermagasságnál és azon felül, 130.000 tömököbméter mennyiségig vételre kerestetik. Utbaigazítással szolgál a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatala 925. szám alatt.

Magburgonya-eladás.

A mikosdi uradalomban eladásra kerül az őszi, esetleg jövő tavaszi átvételre nagyobb mennyiségű, a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia növénytermelési kísérleti állomás által **felülvizsgált, fajtisztának, valamint egészségesnek talált „Wolthmann“** magburgonya.

Érdeklődőknek, illetve vevőknek, kik a burgonyát megtekinteni és meggyőződést óhajtának szerezni a burgonya jelenlegi állapotáról és a hirdetés valóságáról, az uradalom az állomásra kívánatra kocsit küld. Esetleges további felvilágosítást nyújt: **Uradalmi intézőség, Mikosd.** Posta: **Mikosdpuszta.** Állomás: **Zalabér.**

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban:

URL REZSŐ
sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári serfőzde bérpalota)

Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1,980.100— K
Tartalékok		1,255.767'35 „
	Összesen:	3,235.867'35 K
1901. évi fölösleg	90.349— K	1905. évi fölösleg
1902. „ „	59.782'26 „	1906. „ „
1903. „ „	109.331'73 „	1907. „ „
1904. „ „	72.483'23 „	1908. „ „
		61.730'60 „
		39.243'65 „
		41.877'32 „
		81.088'76 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőlegről ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsőlege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5 százalék engedményben részletettek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Az igazgatóság.

Arany érem
Szeged 1899
Arany érem
Budapest 1899
Arany érem
Pozsony 1902
hydraulikus
sajtóért.

Hydraulikus sajtók

szőlő és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára, 2 kitalható kosárral vagy 1 kosárral.

Már igen teteemes számban üzembe helyeztetett.

Gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TÁRSA, BÉCS, II/1.
különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejékorán kéretnek.

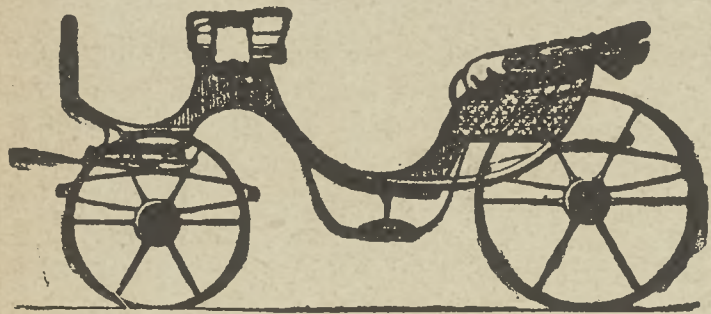
Eladó vetőmagvak és tenyészállatok.

Az **Ujnépi Uradalom (u. p. Nagykanizsa)** őszi vetésre ajánlja rendkívül bőtermő, teljesen aklimatizált „**Petkusi**” rozsát 100 kgrammonként 23 koronaért; **Diószegi Sierbán** és **Francia** buzaféleségeit 100 kgrammonként 32 koronaért Nagykanizsa vasutállomásra szállítva. Uj zsákok önköltségen.

Sötétvöröstarka vagy bórszintarka erős csontozatu, jól tejelő anyáktól származó 1—1³/₄ éves **telivér simmenthali bikák**; úgyszintén **telivér westfalai tenyészsertések** ugyanott állandóan kiváló minőségben kaphatók.

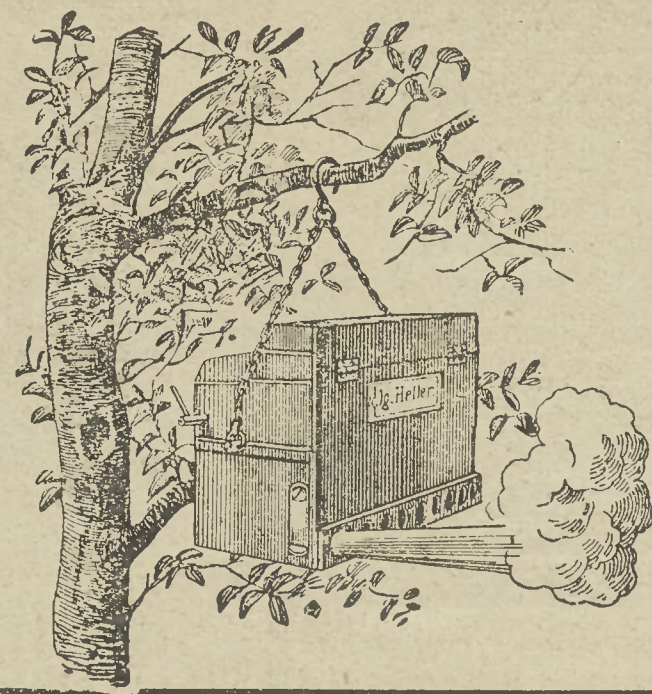
Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyazint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Önműködő lövő elijesztő

vadak, varjúk, szarkák stb. elijesztésére.

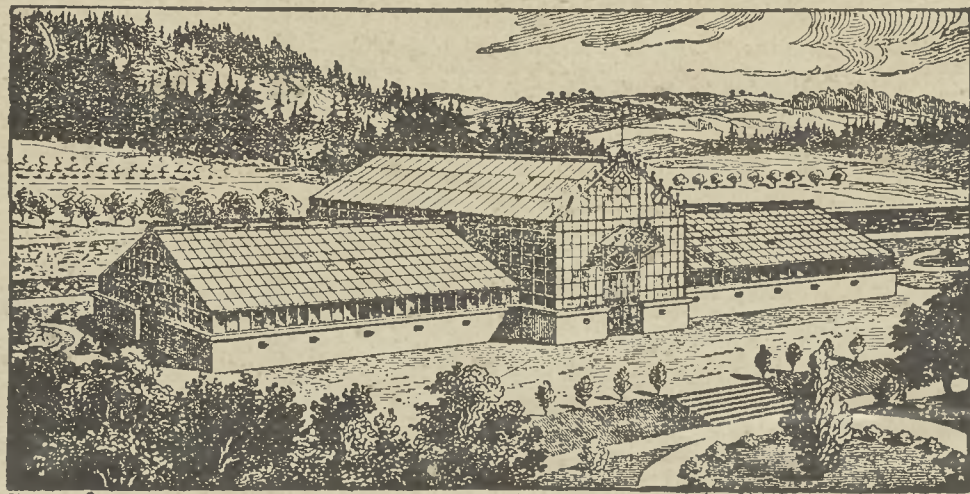
A készlet naponta tizszer lő, önműködve, nagyobb birtokoknál, melyeknél több készlet lesz használva, a lövések úgy berendezhetők, hogy minden 10—20 perczben egy-egy lövés elszül.

Ig. Heller, Bécs,

II., Praterstrasse 49.

Kérjen leírást. Képviselek kerestetnek.

MELHORN OSZKÁR R. Schweinsburg.

Legelső különleges gyár:

Pálmaházak, téli kertek, meleg- és hidegházak és bármely növényházak építésére, központi fűtések berendezésére legújabb szerkezetben és kiváló diszes kivitelben.

Magyarországi vezérképviselő:

Általános üzem- és ipari gépgyár:

Kogler és Roszner Budapest, V. ker., Váci-ut 26. szám.

Bármilyen felvilágosítással, tervrajzokkal és költségtervezetekkel készséggel szolgálunk.

Meghívásra szakmérnökeink bármikor megjelenhetnek. Sziveskedjen megkeresni.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

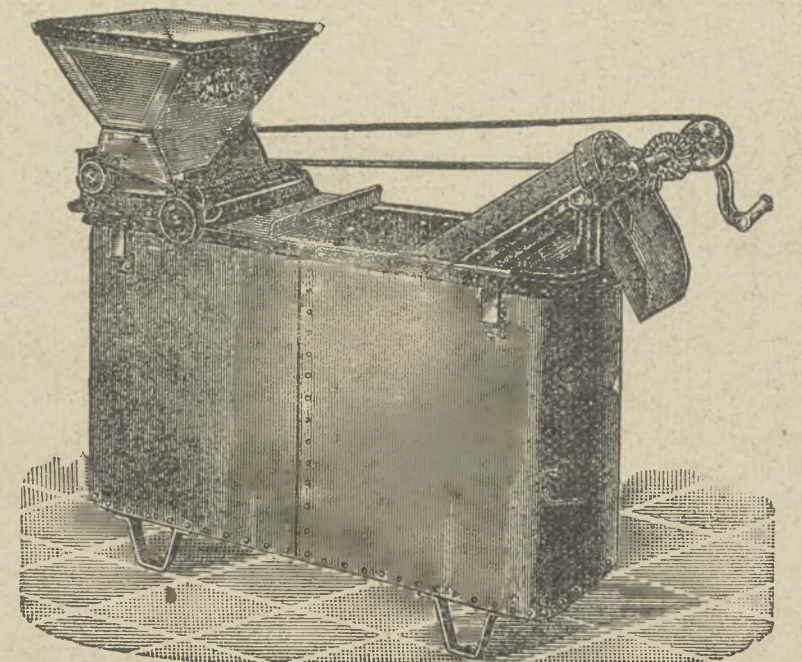
Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőgáz- és csövek raktáron.

Vetőmag-csávázó és üszögös magot kiválasztó gép.

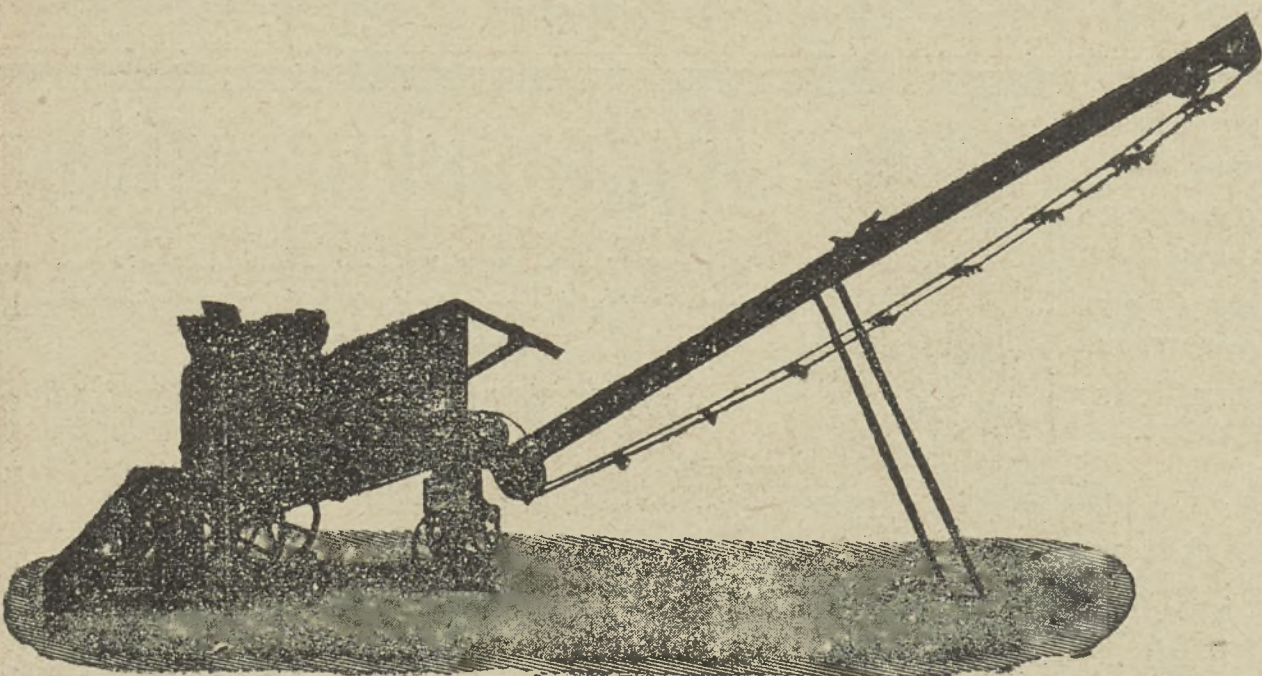
A vetőmag üszögspiráinak ártalmatlanná tétele és kiválasztása az üszögös magvaknak. — Könnyen kezelhető! Nagy munkaeredmény! 100 kg. gabona csávázásának költsége csak 7¹/₂ fillér.

Maschinenfabrik Akt.-Ges. N. Heid, Stockerau, bei Wien.

Az Ásványi-féle szabadalmazott tengeriszártépőgép

az egyedüli szerkezet, mely a tengeriszárat minden részeiben a legtökéletesebben feltépi és nem vágja dugószerű darabokra, mint az amerikai rendszerű gépek. Az egyedüli gép, melylyel takarmányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtökéletesebben felapríthatók. Ezen kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető, mint az „Ásványi”-féle tengeriszártépőgéppel. 1909. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

Árjegyzék és ismertetés ingyen és bérmentve. ...

„**NICHOLSON**”

gépgyár részvénytársaság,

BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 17.

Dió- és kórisfa

10—100 darabszámra, de nagy mennyiségekben is vételre kerestetik. Utbaigazítással szolgál a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatala 925. szám alatt.

A zágrábi érsekség billédi uradalma elad az őszi vetéshez korán érő 82 kg. nehéz

bánáti vetőmag buzát

50 kgr.-ként korona 16.— loco Billéd. Egy zsák 1 koronával lesz felszámítva.

Ezen buza különösen sikértartalma és aczélossága által van kitüntetve és a magyarországi gőzmalmok igen kedvelik. Az 1900. évi párisi világkiállításon ezen buza ezüst éremmel lett kitüntetve. Minta kivánság szerint ingyen lesz küldve.

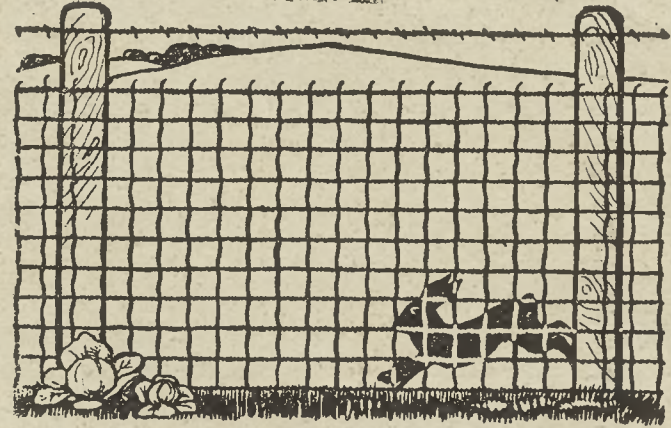
A zágrábi érsekség billédi uradalma.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hazai gyártmány!
Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmánnyal!

Mezőgazdák
figyelmébe!

Szőlősgazdák
figyelmébe!

Baromfitenyész-
tők figyelmébe!

Nyultenyésztők
figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII., Üllői-ut 4815.

ajánlja kizárólagosan szabadalmazott **Hungária sodronyfonatát**, mint a legcélszerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos és világzabadosmal védett találmány előnye: Olcsóság! Cél-szerűség és könnyű kezelés.

Horganyozott vassodronyból készül (nem kell befesteni),

Körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:
Készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben,
3 méter magasságban 1,2, 1,4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1'2 1'4 1'6 1'8 2 2'2 2'5 2'8 mm.
Ár □-méterenként: 30 40 50 60 70 80 94 112 132 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:
Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1 1/2 méter magasságban pedig 1, 1,2, 1,4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1'2 1'4 1'6 1'8 2 2'2 2'5 2'8 mm.
Ár □-méterenként: 45 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Körülbelül 1,5x5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:
Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyzetméterenként 82 fillér.

Körülbelül 5x10 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:
Készletben: csakis 1 méter magasságban.

Sodronyerősség: 2 2'2 2'5 2'8 mm.
Ár □-méterenként: 62 74 86 102 fillér.

Körülbelül 10x10 centiméter lyukbősséggel:
Készletben: csakis 1 méter magasságban.
Sodronyerősség: 2 2'2 2'5 2'8 mm.
Ár □-méterenként: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, földelésért és kezelési költségeket □-méterenként 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért számítok.

A horganyozott tuskessodra y ára (6 cm. tusketávolsággal) méterenként 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés tetszése szerint megmagasítható.

Számos elismerőlevellel áll rendelkezésre!
Továbbá gyárt és szállít: kőrsőseges gép- és kézi sodronyfonatokat; oszpos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkeríté-
seket erős sodronyfonat és kovácsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, kosarakat,
magtár-ablakrostályokat, ökör-szajkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyó-zó-
rostákat, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

LŐRINCZ ISTVÁN

angol lovaglós csizmák, valamint önkéntesi
huszár- és tüzér-csizmák egyedüli készítője.

== Nagy választék a készletben. ==

Budapest, IV., Muzeum-körut 5.

Mc CORMICK

HARVESTING MACHINE COMP.,
CHICAGO U. S. A.

Igazgatóság és főraktár:

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 12. szám.

22 éves

aratógép használat-
ban, a szerkezet és
anyag felülmulhat-
lan jóságát igazolja.

Mc Cormick

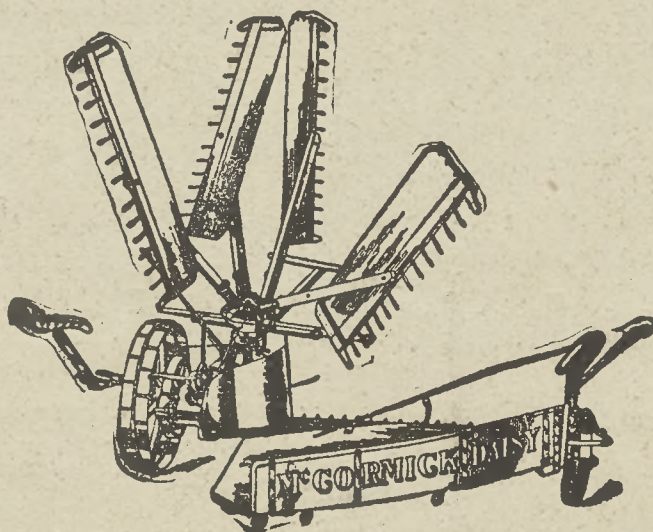
kéveköti-aratógép-
pel az aratás biz-
tosítva van: :::

Legújabb amerikai gépkülönlegességek:

Sidedelivery szénagyűjtő és forgatógép.

Istállótrágyaszóró-kocsi.

Zárcsásborona szállító- és rud-
hordó készülékkel.

Legújabb amerikai gépkülönlegességek:

Csővestengeri-daráló gép

mindennemű szemestakarmány részére is alkalmas.

„OHIO“ tengeriszár-tépőgép

szalmaszecskázásra és zöldtakarmány aprítására használható

A legjobb takarmánykamra és cséplőmotor az
eredeti amerikai

I.H.C. Benzinmotor.

Katalogust és árjegyzéket kívánatra ingyen
és bérmentve küldünk.

Aczél-szénagyűjtő.

„New 4“ fűkaszalógép.

Gőzmívelés.

== Nagyobb területek szántását **gőzekével** ==
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigólozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címhez forduljanak:

WOLFFERNŐ gőzszántási vállalkozó
Budapest — Kelenföld.

Eladó birtok.

Borsodmegyében 857 magyar hold, vasuti állomás helyben, szép egyemeletes kastély 20 holdas parkban, jó karban levő gazdasági épületek.

Szabolcsmegyében 370 magyar hold, elegendő épületekkel, felszereléssel együtt. Lakház kertben.

röjtöki BAUER ANTAL

Budapest, VIII., Baross-utca 4.

KÉNSAVAS AMMONIAK

ered. „Nap“ véd-
jegyü, 20½%
légenyarta-
lommal, a je-
lenkor legkitü-
nőbb nitrogén-
trágyája, rész-
ben öszszel, rész-

ben tavasszal
alkalmazva,
minden tekin-
tetben felül-
mulja a chili-
salétromot, ár-
ban pedig ol-
csóbb!

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Kalmár Vilmos

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 49. szám.

Préselt széna

több ezer métermázsa mennyiségben megvételre kerestetik, ha több helyről is. Ajánlkozók forduljanak a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalához 925. sz. a.

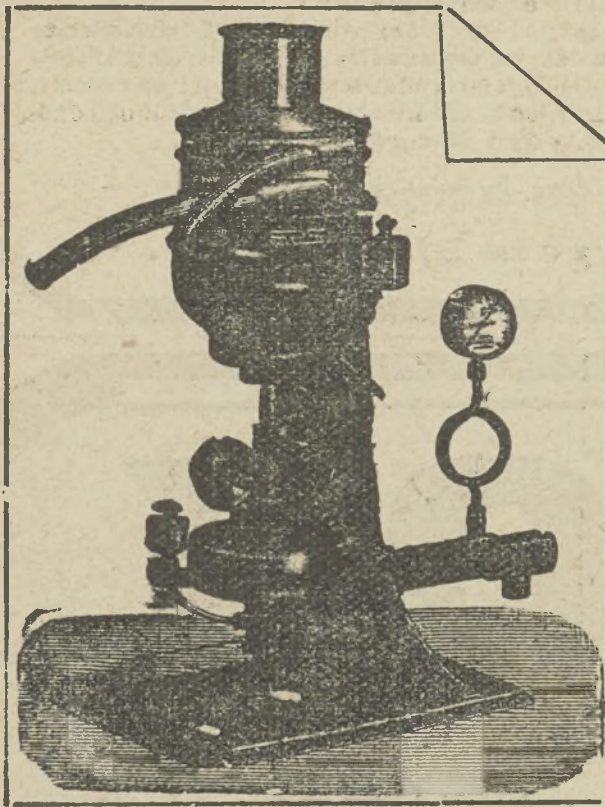
ALFA-SEPARATOR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI
GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep:
VI., Lomb-utca II.

Alfa-Laval Separatorok
kézi és erőhajtásra

40—2000 ltr óránkénti munkabírással.
Mindennemű tejgazdasági eszközök
és gépek gyártása. Tejgazdasági tele-
pek berendezése és átalakítása.
Díjtalan tanácsadás minden tejgaz-
dasági kérdésben. Árjegyzékek, ter-
vek és költségvetések bérmentve.

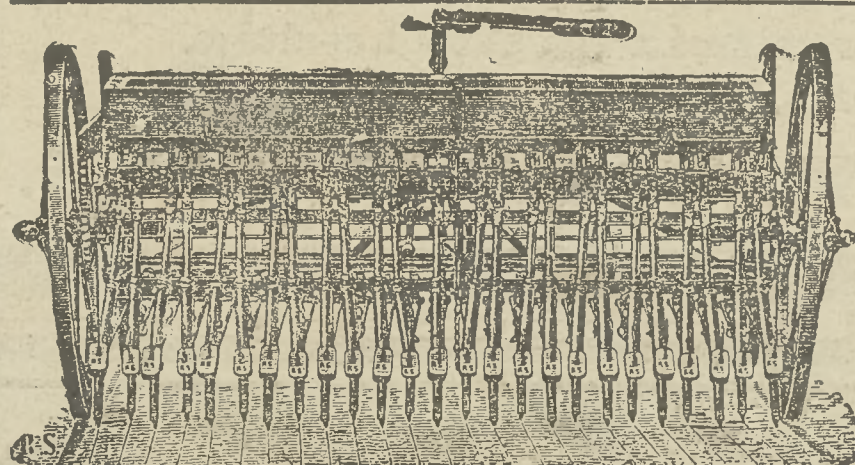
Több mint 770 első díj!

Több mint 500.000 Alfa-Laval
Separator az egész világon!

!! Az Alfa-Laval Separator a legjobb!!

PROPPER SAMU

MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

Ajánlja mérsékelt
árakon a jelen
idényre SACK RUDOLF
elismert kitűnő gyárt-
mányait, aczélekeit,
vasberonait, könnyű és
szilárd sorvetőgépeit,

szecs kavagó- és repavagó-gépeit kézi, járgány- és gőzhajtásra.

Elsőrendű biztonsági járgányait.

„WESTFALIA“ műtrágyaszóró-gépeit,
a jelenkor legjobb **takarmánypároló-készülékeit**

és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

VILÁGREKORD!

A világon a legelső szabadalmazott

Forrógőzeke

== 300 fokot meghaladó gőztulhevítéssel. ==

Évek óta bevált Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füstös-tulhevítőjével. — Gőzekékre egyedül jogosított gyártója Kemna J. gőzekegyára.

Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditásánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasuti mozdonyokon.

Kétegyprendszer, sodronykötélátvitel. — Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkből egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő fel-
világosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen, készséggel szolgál:

KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága

Interurban telefon 91—21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyezim: Kemna Budapest.